Elim deb, yurtim deb yonib yashash kerak!

Turkiston

1925 yildan chiqa boshlagan

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI «KAMOLOT» YOSHLAR IJTIMOIY HARAKATINING GAZETASI

2002-yil 18-iyun, seshanba
№ 74 (14565)

ЎЗБЕКИСТОНЛИК ЎҚУВЧИЛАР — ХАЛҚАРО ТАНЛОВ СОВРИНДОРЛАРИ

Ҳиндистонда Шанкар халқаро болалар мусобақасининг 2001 йил расмлар танлови натижалари маълум қилинди.

Халқаро ҳайъат қарорига кўра, мусобақада қатнашган ўзбекистонлик ўқувчилардан ўн нафари мазкур нуфузли болалар халқаро ташкилотининг медаль ва сертификатлари билан тақдирланди.

Айтиш жоизки, Шанкар халқаро болалар мусобақаси ўзига хос тарихга эга. 1949 йилда Деҳлида ўтказилган расм чизиш ва иншо ёзиш бўйича болалар мусобақаси сайёрамизнинг турли чеккаларидаги болаларнинг ҳам эътиборини тортди. Шу тариқа "Шанкар халқаро болалар мусобақаси" (ШХБМ) дунё узра тилга тушди.

Ушбу халқаро болалар ташкилоти ярим аср мобайнида 135 дан ортиқ мамлакатдан 160 мингта иншо ва юз минглаб расмлар олди. Улардан икки мингтаси халқаро ҳайъатнинг юксак эътиборига сазовор бўлиб, 800 таси тегишли мукофотлар билан тақдирланди.

Бу йил ҳам 82 мамлакат болалари томонидан юборилган ижодий ишлар халқаро ҳайъат томонидан кўриб чиқилди. Танлов якунларига биноан, ўзбекистонлик уч нафар ўқувчи расмлар танловида мусобақанинг олий мукофоти, 7 нафари эса чизган расмлари учун кумуш медаль совриндори бўлишди. Улар Амина Алиева, Баҳриддин Шамсутдинов, Дилдора Саъдуллаева, Надежда Филимонова, Миролим Маматов ва бошқа ўзбек ўқувчиларидир.

Совриндорларнинг ижодий ишлари 52 йиллиги нишонланаётган Шанкар халқаро болалар мусобақасиниг Шанкар болалар санъати нашрида чоп этилди.

Шухрат УМИРОВ,
«Жаҳон» АА мухбири. Деҳли

«KAMOLOT» hududi

ЎзМУ «БУЛБУЛ»ЛАРИ ГЕРМАНИЯДА

Мирзо Улуғбек номидаги Ўзбекистон Миллий университети талабалари халқ академик хор жамоаси Германиянинг Цвиккау шаҳрида бўлиб ўтган Роберт Шумак номидаги IV Халқаро кўрик-танловда иштирок этди. Бу ҳақда маълумот олиш учун гуруҳ раҳбари Одилжон МАМАТКАРИМОВ билан суҳбатлашдик.

— Фестивалда университетимизнинг турли факультетларидан жамланган 12 нафар йигит-қиз иштирок этиб, дунёнинг АҚШ, Германия, Россия, Украина, Бразилия, Дания, Эстония, Италия, Латвия, Лихтенштейн, Нидерландия, Португалия, Жанубий Африка Республикаси Швеция сингари 16 давлатдан қатнашган 32 жамоа ичида танловнинг кумуш совринни ва фестиваль дипломини қўлга киритди.

Университетимизнинг собиқ талабаси, маданият саройи солисти Икромжон Насруллаев ижросидаги "Ўзбекистон" қўшиғи яхши баҳоланиб, олқишларга сазовор бўлди. Шундан сўнг "Интеркультур" Халқаро жамғармасининг "Musika Mundi" Ассоциацияси олимпиадаларининг расмий аъзолари рўйхатига киритилиб, танловда муваффақиятли иштирок этгани учун 2003 йил бўлиб ўтадиган Халқаро танловга ва 2004 йил бўлиб ўтадиган хор жамоаларининг бутунжаҳон олимпиадасига таклиф қилинди. Сафар харажатларини қоплашда кўрсатган ҳомийлиги учун "Камолот" ёшлар ижтимоий ҳаракати ва "Сорос" жамғармасига жамоамиз ўз миннатдорчилигини билдиради.

Камола РАСУЛОВА
суҳбатлашди

ЮРАГИГА ДУНЁНИ ЖОЙЛАГАН ҚИЗ

Гулноза Одилова — айни пайтда Қарши Давлат университети хорижий тиллар факультети иккинчи курс талабаси. Навоий номидаги Давлат стипендиати. Инглиз тилида бемалол сўзлаша олади ва шеърлар ижод қилади. 2001 йилда унга омад кулиб боқиб, Қашқадарё вилоятида ўтказилган "Бибихоним маънавияти" кўрик-танловида ғолиб чиқди.

Устози — Қарши Давлат Университети доценти Роҳатой Сафарованинг таъкидлашича, у туғма истеъдод соҳибаси бўлганлиги туфайли ҳам ўқувчилигидаёқ Қашқадарё телевидениесида "Ширинтой" — болаларга мўлжалланган кўрсатувни ҳамда вилоят радиосида "Умид ғунчалари" эшиттиришини олиб борган. Шунингдек, мусиқа мактабида фортепиано йўналиши бўйича таҳсил олган. У фортепиано чалиб, ўзбек ва инглиз тилларида маромига етказиб қўшиқлар айтади. Айни пайтда университетда аъло ўқиш билан бир қаторда инглиз тилидан таржималар қиляпти.

Гулноза табиат ва дунёни юрагига сиғдира олганлиги учун ҳам келажак сари дадил қадамлар ташламоқда.

Файзулла ЭШҚУЛОВ

ҲАРАКАТ ФАОЛИЯТИДАН

Ўзбек Миллий академик драма театрида "Буюк Ипак йўли — дўстлик йўли" дея номланган фестиваль бўлиб ўтди. Унда Ҳиндистон, Миср Араб Республикаси, Қозоғистон, Қирғизистон, Арманистон, Афғонистон, Хитой давлатларидан вакиллар иштирок этди.

Фестивални "Камолот" ёшлар ижтимоий ҳаракати Марказий Кенгаши раисининг биринчи ўринбосари Қаҳрамон Қуронбоев очиб берди ва бугунги фестиваль ёшларнинг маънавий оламини, дунёқарашини кенгайтириш ва давлатлар ўртасидаги алоқаларни янада ривожланиши учун асос бўлишини айтди.

Ундан сўнг Хитойнинг Ўзбекистондаги элчихонаси вакили Сун Кун Жи сўзга чиқиб, фестиваль иштирокчиси эканлигидан мамнунлигини билдирди.

Ҳиндистон элчихонаси вакили жаноб Лабо ҳам илиқ фикрлар билдириб, фестиваль иштирокчиларини табриклади. Миср элчихонаси маъсул ходими Ҳамид Саид ҳам иштирок этиб, ўзининг чексиз эҳтиромини изҳор этди. У ўз сўзида Буюк Ипак йўлининг тарихий аҳамияти ҳақида сўзлади ва бугунги кунда ҳам Буюк Ипак йўли ўз қадрини ҳеч қачон йўқотмайди, деб сўзини якунлади.

Ўйлаймизки, бундай тадбирлар ёшларнинг қизиқишларини ошириб, уларга катта маънавий озуқа беради.

Севдо НИЁЗОВА

* * *

Ёш истеъдодларни танлаш ва уларни қўллаб-қувватлаш мақсадида Сиёб тумани Кенгаши ташаббуси билан мактаб ўқувчилари ўртасида ўтказилган "Тарона — 2002" қўшиқлар кўрик-танловида 10-мактабнинг 8-синф ўқувчиси Анвар Жўрақулов 1-ўринга сазовор бўлди. Голиб фахрий ёрлиқ ва эсдалик совғалари билан тақдирланди.

* * *

Самарқанд вилояти Кенгаши ташаббуси билан барча туман ва шаҳар Кенгашлари ходимлари учун Ҳаракат тизимида ҳужжатлар юритилиши бўйича амалий ўқув семинар ўтказилди. Ҳаракат тизимидаги мавжуд камчиликларни бартараф этиш бўйича аниқ йўналишлар белгилаб олинди.

* * *

Қамаши тумани Кенгаши ташаббуси билан ҳокимлиги хўжаликлардаги ишсиз ёшларни мавсумий иш билан таъминлаш мақсадида жорий йилда 42 га. лалми ва сувли ерлардаги ғаллани йиғиб-териб олишга жалб этилади. ҳозирда 102 нафар ёш мавсумий иш билан банддир.

Наргиза ҒИЁСОВА

«ТОШКУЧ» — ФУТБОЛИМИЗ КЕЛАЖАГИ

Бир неча йилдан буён мамлакатимиз мактаб ўқувчиларининг ёзги таътил кунларини янада мазмунли ўтказиш мақсадида ташкил этилаётган "Маҳалла футболи" мусобақалари биринчи босқич беллашувлари авж паллага кирган айни кунларда бир гуруҳ футболимиз мутасаддилари ҳамда фахрий футболчилар пойтахтимиздаги "ТошКуч" хусусий футбол клубида бўлдилар. Бундан мақсад — у ерда ёш спортчиларга яратилган шароитлар билан яқиндан танишиш ҳамда буни рағбатлантириш эди. Диққатга сазовор жиҳати шундаки, "ТошКуч"чиларнинг 1988 йилда туғилган ўсмирлардан иборат футбол жамоаси Тошкент шаҳар биринчи лигасида муваффақиятли иштирок этиб, барча рақибларидан устун келмоқда.

Биз "ТошКуч" клубининг жонкуярларидан бири Қодир Ориповдан бу ҳақда сўзлаб беришини сўрадик.

— Клуб ташкил топганига энди икки йил бўлди. Унинг бино бўлишида футболимиз фидойиси, марҳум Тошбой Қўчқоровнинг фарзанди Ҳабибулла ва дўстларининг ҳомийликлари жуда катта бўлди. Ҳозир "ТошКуч"нинг дам олиш мажмуида футболчи болалар ҳордиқ чиқаришлари учун саҳна, душ, кийимхона, ошхона, дам олиш хоналари мавжуд. Шароитни янада яхшилаш мақсадида футбол майдончасининг ёнгинасида ҳам "ТошКуч" базаси қурилишини бошлаб қўйганмиз. Клубда 1986-92 йилларда туғилган болалар олти гуруҳга бўлиниб, машғулотлар олиб боришмоқда. Уларга Абдурашид Маматқулов ("Чилонзор"), Бахтиёр Султонов каби суяги Ўзбекистон футболида қотган ёш мураббийлар устозлик қилмоқда. Майдонда ҳаракатланаётган Дилмурод Ҳасанов, Ҳусан Шерхонов, Жасур Зокиров сингари ўнлаб ёш истеъдодларнинг тўп билан "тиллашиши"ни кўриб, беихтиёр футболимиз келажагига ишонч ҳосил қиласиз.

Воҳид БОЙМУРОДОВ,
«Turkiston» мухбири

ИРОДАНИНГ ОРЗУСИ УШАЛМАДИ

Венада ўтказилаётган теннис турнири ниҳоясига етди

Ҳамюртимиз Ирода Тўлаганова Вена турнирига ўз ғолиблик шоҳсупасини ҳимоя қилиш учун жўнаб кетган эди. Айнан шу сабабли ҳам мамлакатимизда ўтказилган "Toshkent open" халқаро аёллар турнирида теннис ихлосмандлари унинг ўйинларидан бебаҳра қолишди. Афсуски, бу галги 170 минг доллар соврин жамғармасига эга бўлган турнирда ғолиб чиқиш ҳамюртимизга насиб этмади. Финалда у исроиллик Анна Симашковага 6:4; 6:1 ҳисобида ғолибликни бой берди.

Ёдингизда бўлса, ўтган йилги Вена турнирида Ирода бош совринни қўлга киритган эди. Бироқ SANEX WTA Tour низомига кўра, у ўтган йилги ғолиблигини яна ўша турнирда кўрсатиши шарт, яъни, яна бир бора ғалаба қозониши керак эди. Акс ҳолда Ирода эришган кўпгина очколаридан маҳрум бўлиб, айни пайтда WTA рейтингидаги 18 ўриндан пастга тушиб кетиши таъкидланганди. Афсуски, ғалаба бой берилди.

«Туркистон-пресс»

МУСТАҚИЛЛИК МАНЗАРАЛАРИ

ҚУТЛУҒ САНА АРАФАСИДА

Назар ҲАКИМОВ,
фалсафа фанлари доктори, профессор

Халқимиз қутлуғ сана — мустақиллигимизнинг ўн бир йиллигини нишонлаш арафасида турибди. Тўғриси, шундай ҳаяжонли кезларда қувончдан одамнинг юраги тўлиб-тошади. Ҳар бир инсон кўз ўнгида яқин ўтмиш ва бугунги кунда бошидан ўтказган аччиқ ва чучук кунларни бир-бирига солиштириб таҳлил этади. Табиийки, савол туғилади: "Кеча биз ким эдигу, бугун биз киммиз?" Қарийб ярим умримиз ур-тўполон, нафасимиз бўғилган, адолатсизлик авж олган, инсоф ва диёнатни ютиб юборган, Чўлпон таъбири билан айтганда, осмонда қуёш чарақлаб турган бўлса ҳам, ҳавонинг турқи, тўғрироғи даврнинг руҳи совуқ паллага тўғри келган. Замон, сен зиёлимисан, олиммисан, қурувчи ёки деҳқонмисан, фарқи йўқ, ҳеч кимни аяб ўтирмасдан ўзининг йўриғига йўрғалатарди. Собиқ иттифоқ даврида қанчадан-қанча бегуноҳ одамларнинг қони тўкилганига кўҳна тарих шоҳид бўлган. Ўша қурбон бўлганлар кимнингдир акаси, укаси, қариндоши, дўсти, биродари эди. Аммо тўқсонинчи йилларда юртнинг ҳақиқий эгаси майдонга чиққач, халқимизнинг қадди тик кўтарилиб, елкасига офтоб тегди.

Кимдир мустақиллик осонгина қўлга киритилган, деб хом хаёл суриши мумкин, аммо мустақиллик биров томонидан бизга инъом этилмаган. У халқимизнинг қанчадан-қанча асл ўғлонларининг қони эвазига қўлга киритилган. Шу туфайли ҳам биз "Мустақиллик", "Наврўз", "Хотира ва қадрлаш кун"ларида ойдин кунлар армони билан яшаган ва пировардида жонини жабборга берган аждодларимизнинг муборак номини ва миллатимиз олдидаги буюк хизматларини тилга оламиз ҳамда ёш авлоднинг онгига шундай тарихнинг ажралмас қисми эканлигини сингдирамиз, уларнинг қалбида миллий ғурур ва ифтихор туйғуларини уйғотаяпмиз.

Ҳар бир хонадонда, маҳаллада ўзбекона расм-русум, анъана, қадриятларимизнинг қарор топаётганлиги ҳам мустақиллик бизга берган инъомлардандир.

Мамлакатимизнинг бозор иқтисодиётига босқичма-босқич ўтаётганлиги ҳам жамиятнинг эркинлашувига, демакки, демократия қарор топишига олиб келадиган жараёндир. Бундай жараёнда одамларнинг қалбига эски замон сингдирган боқимандалик, қарамлик, фикрсизлик, лоқайдлик кайфиятларини бунёдкорлик, тадбиркорлик, янгича фикрлаш ва ишлаш истаги эгаллаётганлиги қувонарли ҳодисадир.

Миллатимиз мустақиллик туфайли миллий қиёфасини, бир неча минг йиллик тарихи ва анъаналарини қайтадан тиклади. Мустақиллик ҳар бир одамга ўзлигини танитиб, жамиятдан муносиб ўрнини топиб берди. Жамиятда бўлаётган воқеа ва ҳодисаларни тез илғайдиган ва доимо ҳар бир жабҳада олдинги сафда юришга интиладиган бу — ёшлар қатламидир. Ёшлар мамлакати бўлган Ўзбекистонда тарихни кузатсангиз бирон-бир даврда ёшларга ҳозиргидек эътибор берилмаган.

Биринчи синфга бораётган ўғил-қизларимизни Президент совғасини қабул қилиб олгандаги қувончини ҳеч бир тасаввур этиб кўрганмисиз? Ёки бўлмаса, чекка қишлоқлардан келиб олий ўқув юртида ўқиётган йигит ёки қизнинг Президент стипендияси ёки "Умид" грантини олгандаги ҳаяжонини бирон-бир маротаба юракдан ҳис этганмисиз? Тақдирланган йигит ёки қиз эртага ўз олдига қандай мақсадларни қўйишини ўйлаб кўрганмисиз?

Юртбошимиз ҳар бир вилоятга ташрифлари чоғида албатта ёшлар билан учрашадилар, илм-фан, спорт, адабиёт, санъатда, умуман ҳар бир соҳада муваффақиятли иш олиб бораётган ёшлар қўлини маҳкам сиқиб, қутлайдилар. Шундай пайтларда мурғак қалбларда Президентимиз томонидан уларга кўрсатилган оталарча ғамхўрликдан миннатдорчилик ва олдинга интилиш кайфияти пайдо бўлмайдими? Шу туфайли ҳам ўзбек ёшлари илм-фан, спорт, санъат, адабиётда нимага қодир эканликларини халқаро майдонларда намоён этаяптилар.

Яқинда ниҳояланган, лекин унинг ҳаяжони ёшларимизнинг қалбида умрбод сақланиб қоладиган мактаб ўқувчиларининг "Умид ниҳоллари" ва оламга бутун шукуҳи ёйилган талабаларнинг "Универсиада" мусобақалари ёшларимизнинг мард, жасур, ватанпарвар, иродали ва баркамол кадрлар қилиб камол топтиришга хизмат қилмайдими?

Ўқув муассасаларимизда эрта тонгдан бошлаб талабаларимизнинг юракларни жунбушга келтириб айтаётган мадҳиямизни эшитиб, тўғриси кўзимга севинч ёшлари келади. Ўз юртимизда байроғимизнинг ҳилпираб, мадҳиямизнинг янграб туриши бу — миллатимизнинг, қолаверса ҳар биримизнинг тириклигимизни ва эркин яшаётганимизни англатадиган манзарадир.

ЮЗМА-ЮЗ

ҚАНДЛИ ДИАБЕТ — ЁШАРМОҚДА

Ўзбекистон Республикаси Соғлиқни сақлаш вазирлиги бош педиатр-эндокринологи Нилуфар Ибрагимова билан суҳбат

— Ўзбекистон йод танқислигига нисбатан эндемик ўлка ҳисобланади. Йод танқислиги ҳолатини бартараф этиш баъзи хасталикларнинг олдини олиш демакдир. Шундай эмасми?

— Инсон танасига йод асосан ичимлик суви ва озиқ-овқат маҳсулотлари орқали етиб боради. Агар сув, тупроқ ҳамда озиқ-овқат маҳсулотларида йод етишмаса кўпгина эндокринологик касалликлар келиб чиқишига сабаб бўлади. Йод танқислиги бузилишини бартараф этиш учун соғлом одам ҳар куни 100 мк.гр.га тенг йод истеъмол қилиши керак. Ҳомиладор ва эмизикли аёллар эса суткасига 200 мк.гр. миқдорида истеъмол қилишлари лозим. Аҳолини йод билан таъминлашнинг турли усуллари ишлаб чиқилган. Энг содда ва арзон усули бу ош тузини йодлаштиришдир. Тузга йод қўшиш унинг таъмига ҳеч қандай ўзгариш киритмайди. ЮНИСЕФ ташкилоти Ўзбекистонга тузни йодлаштириш бўйича 5 та қурилма, пешобдаги ва туздаги йодни аниқлаш учун бир неча лабораторияларни етказиб берди. Иккита лаборатория эндокринология институтида ўрнатилган. У йодлаштириш ва унинг истеъмоли сифатини аниқлаш бўйича мустақил лаборатория сифатида хизмат қилмоқда. Тузларни йодлаштириш бўйича қурилмалар Сурхондарё вилоятининг Хўжаикон туз тоғида ва Нукусда ва биттаси Навоий шаҳрида ўрнатилган. Ўтказилган текширув ва таҳлиллар шуни кўрсатдики, туздаги йод миқдорини аниқлашда тузни сотиш ва ўраш билан шуғулланадиган барча корхоналар ичида иккита "Флоранс" ва "Темпо" фирмаларининг маҳсулотлари сифат талабига жавоб беради. Одамлар истеъмол қиладиган барча тузлар йодлаштирилиши лозим. Мамлакатимиз бўйича фақат йодланган тузлангина фойдаланишни талаб қилиш оқилона иш бўлур эди.

— Ички безлар билан боғлиқ эндокринологик хасталикларнинг энг кўп тарқалган турлари қайси?

— Эндокринология илмий тадқиқот институтида асосан, инсон ҳаёт фаолиятини таъминловчи моддалар (гормонлар) ишлаб чиқарувчи ички безларнинг ривожланиши, тузилиши, вазифаси ва аҳамияти кенг ўрганилади.

(Давоми 2-бетда)

XXI аср — ёшлар асри

Дилафрўз ТЕРИЕВА,
Қашқадарё вилояти,
Қарши шаҳри

ОБУНА ДАВОМ ЭТМОҚДА

«Turkiston»га обуна бўлинг! Нашр индекси — 203

УЧҚУН ШЕРНАЗАРОВ,
Тошкент шаҳри

Янги дунё — ёшлар дунёси

«Обуна давом этади» танловида қатнашишни истаган ёшлар «Turkiston»га обуна бўлганлик тўғрисидаги маълумотнома нусхаси ҳамда ўз фотосуратларини жўнатишларини сўраймиз.

Таҳририятимизга келган бир мактуб эътиборимизни тортди. Унда эътиқод йўлида адашган бир йигит дин ниқобидаги мунофиқ кимсалар қутқуси боис жиноят кўчасига қадам қўйгани, ўзга элларда саргардон бўлиб азоб-уқубатларни бошдан кечиргани ҳақида изтироб билан ҳикоя қилади.

ЮРАКДАГИ ДОҒ

ёхуд адашган йигит изтироблари

"Отчопар" бозорида савдо қилиб юрганимда Дилшод исмли йигит намоз ва Қуръон ўқишни ўргатаман, деб қолди. Мен ҳам рози бўлдим. Шундан сўнг менинг уйимга бир-иккита дўстларини ҳам олиб келиб, дарс ўта бошлади. Аввал намоз ўқишни ўргатди, сўнгра озроқ Қуръон ва ҳадисларни ўқидик. Кейинчалик "Ислом низоми", "Хизбут-таҳрир" тушунчалари", "Демократия — куфр низоми", "Хатарли тушунчалар" ва шунга ўхшаш китоблардан дарс ўта бошлади. Дунёқарашимиз тор бўлганлиги ёки бу дарслар бизга янгилик бўлганлиги учунми, сиёсий гаплар жуда кам гапирарди. Ҳозир тушунишимча бунинг ҳам тагида сир бор экан. Биз "дорис"лар бу оқимнинг сиёсатга аралашлигидан чўчиб қолмаслигимиз учун шундай усулни қўллашади.

Бир кун Дилшод менга "Ҳизбут-таҳрир"нинг қасамини ичирди. Унинг мазмунига кўра, ота-онам ва яқинларим норизо бўлса ҳам, ҳар қандай ишни ташлаб туриб уларнинг буйруқларини сўзсиз бажаришим шарт эди. Қасамда Оллоҳ номини бир неча бор тилга олиш керак. "Бошлиқларингизнинг топшириғини бажармасангиз, Оллоҳ олдида катта гуноҳ қилган бўласиз ва бунинг учун Оллоҳ сизни қаттиқ жазолайди", дея юрагимизга қўрқув солишган.

Хизбий бўлганимдан сўнг мени "масъул", яъни "нақиб"нинг ёрдамчиси лавозимига тайинлашди. Менинг асосий вазифам бошқа хизбийлардан турли маълумотларни, яъни "мушриф" нечта одамни дарсга жалб қиляпти, қўлидаги халқага дарс бераяптими-йўқми, табарруот пулларини йиғяптими, китоблар тарқатяптими, шунга ўхшаш маълумотларни "нақиб"га етказиб туришдан иборат эди.

Биз негадир бошимиз тошга бориб теккандагина хушёр тортамиз. Ўша пайтлар бизни ғафлат босган эди. Чунки дарс берадиганларни устоз деб билардик, улар араб тилидан, ислом динидан дарс ўтяпти, билим даражаси жуда чуқур деб ўйлардик. Кейин буларнинг бари аён бўлди, у "устозлар"нинг ҳеч бири дини илм даргоҳларида ўқимаган, баъзилари мактабни зўрға тугатган, ҳатто ишининг ҳам тайини йўқ "чала муллалар" экан. Ҳатто Қуръон оятларини улар саводсизларча, ўз сиёсий фикрларига мослаб талқин қиларди. Масалан, Қуръондаги "Эй мўминлар, Оллоҳга итоат қилингиз ва пайғамбарга ҳамда ўзларингиздан бўлган ҳокимларга бўйсунингизлар!" деган оят бор. "Сизлар менга амирга итоат этгандек итоат этишингиз керак, пайти келса ота-онангизнинг ҳам раъйига қарамасдан, мен буюрган ишларни қилишингиз шарт, мен сизларнинг амирингиз", деган фикрларни "мушриф"лар миямизга сингдириб борарди.

Нотўғри йўлда эканлигимни тушунганимдан сўнг бироз вақт иккиланиб юрдим. Охири ички ишлар идорасига бориб, барчасини очиқ-ойдин айтиб беришга қарор қилдим. Бироқ, дарс берганлардан бири "Сен ички ишлар идорасига борма, улар барибир сени қамашади, яхшиси уйингдан чиқиб кет" деб айтди. Мен уйимдан яширинча чиқиб кетдим ва қочиб Қозоғистоннинг Чимкент шаҳрига бордим. Бир неча кун у ердаги масжидларда ётиб юрдим. Ёлланма ишчи бўлиб, ўша атрофдаги одамларнинг уйида ишладим. Икки йил Қозоғистонда азоб-уқубатларни тортдим, гоҳида қорним тўқ, гоҳида оч, гоҳида эгним бут, гоҳида юпун. Ана шундай қийинчиликлар даврида Ватан, оила, ота-она, фарзанд деган тушунчаларнинг инсон учун нақадар азиз эканлигини ҳис қилдим. Шундай дамларда ўзимдан ҳам мени ана шу кулфатларга дучор қилган "хизбут-таҳрир"чилардан ҳам нафратланиб кетардим. Нега биз ёшлар айни навқирон давримизда Ватаннинг бир корига яраш ўрнига қуртга ўхшаб уни ич-ичидан емиришимиз керак? Нега бу қисматга мен каби ёшлар дучор бўляпти? Бу аввало илм савиямизнинг ниҳоятда заифлигидан деб биламан. Шу дарсни ўрганганимда савоб, мана бу китобни тарқатсанг ўн чандон савоб, Оллоҳ учун табарруот пулни берсанг бутунлай савоб бўлади ва сен жаннатий бўласан, деган ҳавойи сўзларга ишониб кетаверганмиз. Аслида бу ўткинчи дунёда инсонларга яхшилик қилиш, муҳтожларга кўмак бериш, етимнинг бошини силаш — энг улуғ савоб эканлигини тушуниб етмаганмиз. Бунинг учун ўзимни ҳеч ҳам оқламайман.

Қозоғистонда юрганимда баъзи газета-журналлардан Ўзбекистон тўғрисида хабарларни ўқиб турардим. Бир кун газетадан Юртбошимизнинг мен каби адашиб юрган ёшларни авф этиш тўғрисидаги Фармонини ўқиб қолдим (ўша кун сира хотирамдан чиқмайди). Бироқ ичимда "мен жиноятчиман-ку" деган қўрқув бор бўлиб, ана шу қўрқувни енгиш учун битта сабаб бўлиши керак эди. Эсимда, ўшанда Ринат деган татар шеригим билан бир одамнинг уйида ишлаётган эдим. У "Юртингизда адашганларга амнистия берилибди, Президентингиз бу борада анча мунча хайрли ишлар олиб бораётган экан", деди. Шунда бошимдан ўтган воқеаларни, мен ҳам адашганлардан бири эканлигимни, "хизбут-таҳрир"га аъзо бўлиб, бу ерларга қочиб келганлигимни гапириб бердим. Унинг: "Ўзга юртда шоҳ бўлгунча, ўз юртингда гадо бўл", — деган сўзи ичимдаги иккиланишу қўрқувни парчалаб ташлади ва ўша куннинг ўзида Қозоғистондан уйимга қайтиб келдим. Президентимизнинг авфномалари тўғрисида уйимдагилар ҳам гапириб беришди. Хуллас, эртасига ички ишлар идорасига бордим.

Шукрки, мана ҳозир ота-онам, ака-укаларим, оилам бағридаман. Эндиги ҳаётимни юртимизнинг тинчлиги, эртанги куни учун бағишлайман. Негаки халқим, Юртбошим менинг орзу-армонларимни рўёбга чиқарди. Ким поку, ким нопок эканлигини, ким дўсту ким душман эканлигини англаб етдим. Буларнинг бари ўтиб кетди, барибир **юракда бир умрлик доғ** бўлиб қолди.

Икки йил давомида қочиб юриб чеккан ғаму ташвишларимнинг бари хизбчиларнинг уйдирма-ю васвасалари оқибати, деб ўйлайман. Олти кунлик фарзандимни, қари касалманд онамни ташлаб кетишга мажбур қилишди, ҳаётим дарз кетди. Қилган хатоликларимни тубига етиш учун кўп ўйладим. Менга оддийгина кўринган "Уйингдан чиқиб кет", деб берилган маслаҳатдан мақсад бошқа экан. Масалан, мен уйимдан чиқиб кетдим, биринчи ўринда ота-онамнинг, ака-укаларимнинг ҳаловати бузилади. Одамзот шундайки, аввало айбни ўзгадан қидиради. Ички ишлар идораларидан келиб, мени сўрайвергач, яқинларимиз ички ишлар идораларидан ҳам, давлат тузумидан ҳам норозилик пайдо бўлади. Оқибатда халқ орасида адоват чиқади. Бу "хизбут-таҳрир"чиларнинг маккорона бир сиёсатидан далолат беради.

Мактубни ўқир эканмиз, ёшларни сохта ақидалар билан ўзининг ортидан эргаштиришга уринаётган, хиёнатга бошлаётган ва оқибатда тинчгина оилаларга ғавғо олиб кираётган дин ниқобидаги экстремистик оқимларнинг асл башараси кўз ўнгимизда гавдаланди. Бу йигитнинг қўлига қалам олиб, бизга мактуб йўллашга ундаган куч ҳам "хизбут-таҳрир"чиларнинг қора қилмишидан, ҳалокатли гирдобидан сизу бизни огоҳ этишдир. Унинг синган тақдири, ҳаёти ўз измига тушиб кетгани, бугун оиласи бағрида тинч, осуда ҳаёт кечираётгани боис исмини тўлиқ келтиришни жоиз деб топмадик.

Ислом — пок дин, у инсонларни ҳамиша залолатдан Ҳидоятга бошлаган. Мактуб муаллифидек адашган йигитлар бўлса, кўзни каттароқ очиб, ҳавойи ваъдаларга, йўлдан оздирувчи дин ниқоби остидаги ақидаларга, тотувлигу, баҳамжиҳатликка раҳна солаётган турли оқимларга эмас, чин эътиқодга, буюк аждодларимиз тариқатига эргашайлик, сўнгра надомат ва афсуслар, кўз ёшларнинг бари беҳуда бўлади. Дунёда Ватанга қилинган хиёнатдан оғир гуноҳ йўқ. Хиёнаткор кимсани ҳатто Яратганнинг ўзи ҳам кечирмайди. Ана шу оғир гуноҳлардан фориғ бўлайлик.

Мактубни оққа кўчирувчи Ш.ЖУМАЕВ

(Давоми, боши 1-бетда)

ҚАНДЛИ ДИАБЕТ — ЁШАРМОҚДА

Улар ажратиб чиқарадиган моддаларнинг жисмоний ва жинсий фаолиятга таъсири, улардаги ўзгаришлар билан боғлиқ хасталикларни аниқлаш, даволаш, олдини олиш усулларини такомиллаштириш ҳамда бошқа изланишлар бўйича илмий тадқиқот ишлари олиб борилмоқда. Эндокрин аъзоларининг бузилиши билан боғлиқ хасталиклар дунёнинг деярли барча мамлакатларида учрайди. Тўғрисини айтганда, республикамизда бундай хасталиклар салмоғи анча ортди. Сўнгги йилларда болалар ўртасида турли хилдаги эндокрин касалликлар, айниқса, буқоқ, қандли диабет, гипотереоз, жисмоний ва жинсий ривожланишнинг сусайиши ва ирсий касалликлар кескин кўпаймоқда. Касалланиш структурасида кенгайиш жиҳатидан қалқонсимон без биринчи ўринни эгаллайди. Ўзбекистонда бундай хасталиклар сўнгги ўн йил ичида оммавий йод профилактикасининг, яъни ош тузидаги йод миқдори бўлмаганлиги ва йод препаратларининг етарли даражада таъминланмаганлиги сабабли юзага келди. 1998 йилда эндокринология илмгоҳи ходимлари томонидан ўтказилган текширишларда буқоқ касаллиги билан оғриганлар республикада 50 фоизни ташкил этиши аниқланди. Касалликнинг кўпайиб кетиши эса ош тузидаги йоднинг миқдори кескин камайиб кетганлиги билан боғлиқдир. Йод танқислиги туфайли болалар, ўсмирлар ва хомиладор аёллар азият чекишмоқда. Чақалоқлар кўпинча вазнига етмай чала туғилиши ёки хомиладорлик бола тушиши билан якунланиши кузатилмоқда.

— Дейлик, ички безлардан бирининг фаолияти бузилди, бунда организмда қандай ўзгаришлар содир бўлади?

— Аввало ҳар бир касалликнинг ўз белгилари мавжуд. Буқоқ хасталиги — қалқонсимон безнинг ўсма шаклида катталашувидир. Юқорида айтиб ўтилгандек, йод етишмаслиги касалликка сабаб бўлади. Буқоқ ёшларда нисбатан кўпроқ учраётгани ташвишланарлидир. Маълумки, қалқонсимон без гормони болаларда бош мия фаолиятининг нормал ривожланиши асосидир. Катталар учун эса бу гормон ақли расо бўлиш, иш қобилиятини ошириш, моддалар алмашинувини назорат қилиш каби вазифаларни бажаради. Жисмоний ва ақлий ривожланишдан орқада қолиш, шунингдек қалқонсимон без фаолиятининг бузилиши билан ифодаланган касаллик — кретинизм юзага келади. Қалқонсимон без катталашиб бўйин нервлари, томирлар ва кекирдакни сиқиб қўяди.

— Баъзи беморлар шифокор тавсия этган бўлса ҳам гормонал дориларни ичишдан чўчишади...

— Гормонлар эндокрин тизим аъзолари фаолиятининг турли хил камчиликларини даволаш учун қўлланилади. Бундай касалликларни даволаш мураккаб ва масъулиятли. Гормонларни шифокор назоратисиз қўллаш хавфли. Шу сабабли гормонал препаратларини шифокор буюрмасдан ва унинг қатъий назоратисиз мутлақо қабул қилиб бўлмайди. Агар тиббий текширувларда организмда гормон камчилиги бор деб аниқланса, эндокринолог шифокор хасталикни даволашда гормонал дорилардан тавсия қилган бўлса, бунинг қўрқинчли жойи йўқ. Ўз вақтида даволанмаслик — оғир оқибатларга олиб келиши мумкин.

(Давоми 3-бетда)

ПРЕЗИДЕНТ СТИПЕНДИАТИ

ЮКСАК ОРЗУЛАР САРИ

Президент стипендиати бўлдим. Биласизми, мен бу номга сазовор бўлишни қанчалик орзу қилгандим.

Президент стипендиати бўлиш катта билимни талаб қилар экан. Бу устозларимнинг, ўқув даргоҳимиз ва албатта ота-онамнинг ҳам ютуғи бўлди. Бу ном менга магистратурага кириш, илмий иш қилиш ва чет давлатлардан бирида малака ошириб қайтиш имконияти билан бирга катта масъулиятларни ҳам юклади. Юртимизда биз ёшларга яратилган бундай имкониятлар юксак орзуларимизни амалга ошириш учун интилишимизга янада ёрдам бераяпти.

Мен келажакда Ўзбекистонда ҳали унчалик ривожланмаган тоғ-конлардан фойдаланиш ҳуқуқи бўйича илмий иш олиб бормоқчиман. Тоғ-кон муносабатлари ҳуқуқий томондан тартибга солишни ривожлантириб, юртимиз иқтисодиётига ўз ҳиссамни қўшиш ниятим бор.

Зебо КАРИМОВА,
Самарқанд Давлат университети талабаси

КЕЛАЖАК ЁШЛАРИ

Ҳозирги кунда аксарият ёшлар ҳуқуқшунос, иқтисодчи ёки дипломат бўлишни орзу қилади. Аммо яна шундай соҳалар мавжудки, улар ҳар дақиқа бизга асқотади. Маданият ходимлари — хонанда, созанда, кутубхоначи, рассом ва дизайнерлар жамиятнинг ажралмас бўғини ҳисобланади.

Қарши маданият коллежи худди шу соҳа вакилларини етиштириб берувчи илм масканидир. Бу ерда олиб борилаётган амалий ишлар, талаба ёшлар учун яратиб берилаётган шарт-шароитлар хусусида коллеж директори вазифасини бажарувчи Илҳом Ҳасанов шундай дейди:

– Коллежда айни пайтда 700 нафар ёшлар ўқийди. Улар жаҳон андозалари талабларига жавоб берадиган шароитда таҳсил олишмоқда. 134 нафар малакали педагог-мураббийлар касб-ҳунар сирларини ўргатиб келишмоқда. Шундан ўн нафари фан номзоди, 4 нафари Ўзбекистонда хизмат кўрсатган артист, 15 нафари олий тоифали ўқитувчилардир. Яна шуни алоҳида таъкидлаб ўтиш керакки, дарс ва машғулотларнинг сифатини яхшилаш, талабаларга чуқур билим бериш мақсадида Қарши Давлат университетидан доцент-ўқитувчилар жалб қилинган. Фан хоналари замонавий асбоб-ускуналар, компьютер, лингафон, телевизор ва Жанубий Кореядан келтирилган ўқув жиҳозлари билан таъминланган. Коллеж кутубхонаси вилоятдаги энг намунали кутубхоналардан бири ҳисобланади.

Ўқув юртига узоқроқ шаҳар ва туманлардан келиб ўқиётган ёшларни ётоқхона билан таъминлаш бизнинг биринчи галдаги вазифамиз. Айни кунда коллеж ётоқхонасида 100 нафар қизлар яшайди. Улар учун ҳам барча шарт-шароитлар яратилган. Қолаверса, шинам ошхона, кутубхона, ўқув зали, спорт майдончаси ҳам талабалар ихтиёрида.

Коллежда дарслар ноанъанавий услубда олиб борилади. Рассомчилик, режиссура каби фанлар бўйича экспертизадан ўтган дарслик ва қўлланмалар, матбуот материаллари, маъруза матнлари ва қўшимча адабиётлардан фойдаланилмоқда. Физика, химия лабораториялари эса талабаларнинг амалий билим ва малакаларини оширишга хизмат қилмоқда.

Ишни тўғри ташкил этиш, кадрлар танлаш, зарур шарт-шароитлар яратиб бериш, энг асосийси, педагог-мураббийларнинг машаққатли, масъулиятли хизматлари ўз самарасини бериб келмоқда. Жумладан, коллежимизни тугаллаган уч нафар талаба ҳозирги кунда Республика Бадиий академияси толиби, тўрт нафар собиқ талабамиз эса Тошкент Давлат маданият олийгоҳида таҳсил олмоқда.

Келажак зиёли ёшларники. Баркамол авлодни тарбиялаш эса бизнинг асосий вазифамиз, бурчимиз. Бу йўлда бор куч-ғайратимиз, билим ва тажрибамизни аямаймиз.

«Turkiston» мухбири
Ихтиёр УМАРОВ
ёзиб олди

AKS-SADO

Раъно, Кумуш, Зуҳроларни ўстирган

ТОПТАЛИШДАН ЎЗИНГИЗНИ АСРАНГ

ёхуд «Кўзгудаги кимнинг акси?» мақоласини ўқиб

Мен "Turkiston" газетасини мунтазам кузатиб бораман. Яқинда "Кўзгудаги кимнинг акси?" сарлавҳали мақолага кўзим тушди. Кўнглимдаги тугун учини ўша мақола руҳияти ечиб юборгандай бўлди. Қуйида айтилажак фикр-мулоҳазалар, илтимоснамо сўзлар муаллиф фикрларига, куюнчак кузатишларига ҳамоҳанг фаввораdek отилиб чиқди, десам адашмайман. Мақола муаллифи ёзгани каби худди ўша мулоҳазаларим билан мен ҳам кимлардандир раҳматлар, кимлардандир эса даккилар эшитганман. Ҳатто яқин дугоналарим мени "мода"ни билмасликда, замонавийликни кўролмасликда айблаганлар. Шундай бўлса-да, барибир ўз дунёқарашим теграсида бу мавзуга яна қўл урдим.

Иффат ила ҳаёни либос айлаган, сочлари шокила, ўзлари оқила бўлган ва айнан ўша фазилатлари боис юксак баҳоларга сазовор Раъно, Кумуш, Зуҳроларни ўстирган миллатимиз миллийликда, Шарқ маданиятида алоҳида ўринга эга. Ана шу ўрнимиз бугун маълум маънода йўқолиб бораётгандек, Шарқни қўйиб Ғарбга етамиз қабилида ҳаракатланаётгандекмиз.

Аслида, бировнинг шахсиятига аралашиш ҳурматсизлик саналади. Лекин аёлларимиздаги шарқоналик, миллийлик йўқолиб бораётганига лоқайд қараш миллийликка ҳурматсизлик бўлмасмикан? Онгли тарзда кўнгилнинг нотўғри кўчаларига кириб қолганларни тўғри йўлга солиб қўйишга ҳаққимиз бордир? 5-6 йил аввал ҳам ажнабий фильмларга кўзимиз тушиб қолса, ундаги аёллар либосларидан юзимизни ўгириб, нафратланар эдик.

Бугун эса, бунинг ҳеч ажабланарли жойи қолмади. Негаки, бизнинг аёлларимиз ҳам анча "замонавий"ликка эришиб қолдилар. Бундай либосларга кўзимиз ҳам сингишиб кетди. Айрим қизларимиз, баъзи ёши катта аёллар ҳам хориж аёлларини-да ортда қолдиришга "жонжаҳди" билан уринмоқдалар.

Тор-танқис, очиқ-сочиқ, калта либослар, ҳаддан зиёд калта сочлар уларнинг наздида ҳуснларига ҳусн қўшиб, замондан илгари кетишларига асос бўлмоқда.

Шу боис саёз қарашлар, бехаёликлардан қалбимда оғриқ сезган пайтларимда камтар, иффатли, фариштанамо аёллар, оналар билан дардлашгим келади.

— Педагог бўлганим боис деярли ҳар куни ҳар хил ёшдаги қизлар орасидаман, — дейди суҳбатдошим Шайхонтоҳур тумани, 41-мактаб ўқитувчиси Сурайё опа. — Ўта очиқ, калта кийиниб, сочларини эркакча қиртишлаб олган қизларни кўриб, уларга бир нималар дегим, босаётган қадами нотўғрилигини айтгим келади. Наҳотки, улар ота-оналари олдидан шу кўринишда чиқиб кетадилар. Наҳотки, азиз оналаримиз ўз қизларига кийим харид қилаётганларида уларнинг шунчалар тор, ёпишқоқ, калта ва очиқлигига аҳамият бермайдилар?

Бу каби ҳолатларни кўриб туриб, болалик пайтларим эсимга тушади. Отамиз раҳматли калта, тор кийдирмас, сочимизга қайчи урдирмас, ҳатто сочимизнинг фарқига қараб "Қизим, сал чегарадан ўтибсан" дер эдилар. Мана шунинг ўзи бизга етарли бўлиб, дарров ойнага қараб тўғрилаб, уятдан қизариб кетганларимизни эслайман. Йиллар ўтиб турмуш қурдим. Шаҳарнинг марказида яшасак-да, турмуш ўртоғим қизларимизни иффатли, иболи тарбиялашимни талаб қиладилар. Тўнғич қизим институтда ўқийди. Ҳалигача сочларини майдалаб ўриб қўяман...

Суҳбатдошимнинг шу каби ўтли сўзларидан келиб чиқиб, бу борада ота-она, айниқса, оталарнинг эътиборлари муҳимроқ деган фикрга келаман.

Аслида кучли номуси, орияти бор қизлар учун ота ёки аканинг ўткир бир нигоҳи ўнта дашномдан аччиқ. Бу билан қизларни кескин қораламоқчи, нафсониятларига тегмоқчи эмасман. Миллийлик бутунлай йўқолиб кетяпти деган фикрдан ҳам йироқман.

Азиз қизларжонлар! Ҳаммангиз ҳам гўзал, ораста, баҳор гулларидайсиз. Боғбонлар сизларни орзу-ҳавас ила парвариш этаётган экан, оёқ остида топталиш, кераксиз бўлиб қолишдан ўзингизни асранг.

Муножатхон
РАҲИМЖОН қизи

Бахтиёр болалик

Азиз АКРОМОВ олган сурат

ХОРИЖИЙ САРМОЯ — РИВОЖЛАНИШ ОМИЛИ

Ўзбекистон йирик ва ноёб ёқилғи-энергетика ресурсларига эга, шунинг учун нефть ва газ саноати мамлакат индустриясининг йирик тармоқларидан бири ҳисобланади. Бугунги кунда қидириб топилган газ захиралари 2 триллион куб метрга яқин, 160 дан ортиқ нефть конлари мавжуд.

Нефть, газ ва конденсат заҳиралари ўз эҳтиёжларимизни тўла таъминлабгина қолмай, энергия манбаларини экспорт қилиш имконини ҳам беради. Ўзбекистоннинг нефть ва газ қазиб чиқарадиган минтақаларида ривожланган инфратузилма мавжудлигини ҳисобга олганда, мазкур омиллар уларни янада ривожлантириш ва инвестицияларни қўйиш учун қулайдир.

Дунёдаги етакчи чет эл компаниялари бугунги кунда нефть ва газ саноати тармоқларига инвестиция киритиш борасида фаол қатнашмоқдалар.

Ўзбекистон Республикасининг нефть ва газ саноати ривожланишида хорижий компаниялар иштироки катта ўринни эгаллайди. Хорижий шериклар билан "Кўкдумалоқ" конида компрессор станциясининг ишга туширилиши Ўзбекистоннинг нефть мустақиллигига эришиш имкониятларини кучайтирди. Бундан ташқари, хорижий инвестиция ва компаниялар ҳамкорлигида юқори октанли ёқилғи маҳсулотларини ишлаб чиқариш учун Бухоро нефтни қайта ишлаш заводи қурилиб, фойдаланишга топширилди. Бу иншоотнинг барпо этилиши Республикамиз саноати ва аҳолисини юқори сифатли нефть маҳсулотларига бўлган эҳтиёжини қондирибгина қолмай, қўшни давлатларга экспорт қилиш имконини ҳам яратди. Қашқадарёда эса, йилига 125 минг тонна полиэтилен ва 130 минг тонна суюлтирилган углеводород газ ишлаб чиқариш қувватига эга бўлган "Шўртангазкимё" мажмуи фойдаланишга топширилди. Бу йирик лойиҳани амалга оширилиши нафақат нефть ва газ саноати учун, балки, қишлоқ хўжалиги, кимё саноати, қурилиш саноати учун хомашё базаси ҳисобланади. 1995-2000 йилларда нефть ва газ саноати иншоотлари қурилиши учун 1,5 миллиард АҚШ долларидан иборат хорижий инвестиция киритилди.

Ўзбекистон ҳукумати нефть ва газ саноатига хорижий сармояларни жалб қилиш борасида тинимсиз изланмоқда ҳамда нефть ва газ тармоғининг устивор инвестиция лойиҳаларини қўллаб-қувватламоқда. Мамлакатимизга хорижий инвестицияларни жалб қилиш учун қулай муҳит яратиш мақсадида ҳукуматимиз томонидан "Хорижий инвестициялар тўғрисида", "Хорижий инвесторлар тўғрисида" каби қонунлар қабул қилинди. Бугунги кунда "Ўзбекнефтигаз" Миллий Холдинг Компанияси билан ўзаро шерикчилик асосида "ЎзТексако", "ЎзМалоил", "ЎзПЕК", "Uz-Drсервис маркази" қўшма корхоналари тузилди ва фаолият кўрсатмоқдалар.

Хорижий компанияларнинг имкониятларидан, маблағларидан, юқори самарали технологияларидан Республика саноатини ривожлантиришда кенг кўламда фойдаланилмоқда.

Хотамжон МАМАРАСУЛОВ,
Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Давлат ва жамият қурилиши Академияси тингловчиси

ЭРТАНГИ КУН УМИДИ

Ҳар бир талаба мураббий учун фарзанд каби азиз. Бошқача қилиб айтганда, талабанинг билим савияси ўқитувчининг юзи ҳисобланади. Бундан шундай хулоса келиб чиқадики, шогирд қанчалик зеҳнли, билимли бўлса, юқори чўққиларни забт этаверса, устозларнинг боши кўкка етади.

Коллежимиз педагог-ўқитувчилари талабаларга чуқур билим бериш, касб сирларини ўргатиш борасида катта тажрибага эга. Жумладан, Ўзбекистонда хизмат кўрсатган артист Баҳриддин Раҳмонов режиссура йўналиши бўйича, таниқли сўз устаси Панжи Лутфиев саҳна ҳаракати, Ўзбекистонда хизмат кўрсатган артист Сайиджон Бердиев актёрлик йўналиши бўйича ёшларга сабоқ бериб келишмоқда.

Билим масканида маданий ва маърифий ишлар яхши йўлга қўйилган. Кафедра мудири Хайрулла Рўзиев, ўқитувчи Олимжон Маматовлар бошчилигида талабалар ўртасида турли кеча, кўрик-танлов ва адабий-бадиий тадбирлар ташкил этилади. Бу каби тадбирлар ўқув юртининг замонавий услубда қурилган анжуманлар залида ўтказилмоқда.

Коллежда талабаларни ижтимоий муҳофаза қилишга алоҳида аҳамият берилади. 15 нафар кам таъминланган оила фарзандлари вилоят касб-ҳунар жамғармаси кўмагида ўқув қуроллари билан тўлиқ таъминланади.

Бозор муносабатлари шароитидан келиб чиққан ҳолда коллежда пуллик хизматни йўлга қўйиш режалаштирилган. Жумладан, овоз ёзиш студияси, рассомчилик устахонаси, спорт тўгараклари, мусиқий гуруҳ хизмати тез кунларда иш бошлайди. Бу эса билим юрти учун ҳам, талабалар учун ҳам фойдали, албатта.

Талабалар асосан, "Ўзбекнаво", "Ўзбекракс", М. Тошмуҳаммедов номли вилоят мусиқали ва драма театри, вилоят ва Қарши шаҳар болалар кутубхонаси, Қарши шаҳар маданият уйи, илмий-услубий маркази, "Тасвирий ойина " уюшмаси ҳамда туманлардаги маданият уйи ва кутубхоналарда амалиёт ўташади.

Файзулла ЖЎРАЕВ

БУХОРО ЮНЕСКО МУКОФОТИ СОВРИНДОРИ

Дунёдаги қадимий шаҳарлардан бири—Бухоро ЮНЕСКОнинг "Тинчлик учун курашувчи шаҳарлар" мукофотига сазовор бўлди. Бу мукофот тарихий обидаларни таъмирлаш, уларни бус-бутунлигича сақлаш, ҳунармандчилик, халқ таълими ва сайёҳлик соҳаларини ривожлантиришдаги хизматлари учун берилади.

Дунёнинг 76 та давлатидаги шаҳарлар орасидан бештаси, Осиё-Тинч океани ҳудудидан "Буюк Ипак йўли гавҳари" ҳисобланган Бухоро шундай мукофотга лойиқ топилди.

Мухбиримиз яқинда ғолибларга мукофотларни топшириш тантаналарида қатнашиш учун Марокашда бўлиб қайтган Бухоро шаҳар ҳокими, Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси депутати К. Камолов билан суҳбатлашди.

— "Тинчлик учун курашувчи шаҳарлар" соврини 1996 йилда шаҳримизни ривожлантиришдаги ҳамкорлик, шаҳар шароитида атроф-муҳитни муҳофаза қилиш, маданият ва халқ таълим соҳаси билан боғлиқ тузилмани яратиш мақсадида ташкил этилган.

Ғолиб шаҳарлар кўриги Африка, Араб мамлакатлари, Европа ва Кариб ҳавзаси мамлакатлари ҳайъати тавсиясига кўра ЮНЕСКО бош директори томонидан эълон қилинади. Ҳар бир ҳудуддан ҳакамлар ҳайъати таркибига жаҳонда таниқли маданият, фан ва сиёсат арбоблари киради.

Ғолибларга 25 минг АҚШ доллари миқдорида рағбатлантирувчи мукофот ва сертификат топширилди.

Марокашдаги Жома ал—Сина майдонида мукофотларни топшириш маросими ўтказилди. ЮНЕСКО Бош директори К. Мацуура Бухоро номини эълон қилганида 10 минг кишини бағрига олган майдон оёққа қалқди. Ислом илмига буюк хизматлари сингган Имом ал-Бухорий, Баҳоуддин Нақшбанд, Мир Кулол, Абдухолиқ Ғиждувоний ва бошқа улуғлар алоҳида ҳурмат ҳамда эҳтиром билан ёдга олинди. Бухорои Шариф ва унинг халқига ҳамду-санолар айтилди. Биз тўпланганларнинг олқишлари остида олтин медаль ва сертификатни қабул қилиб олдик. Муҳтарам Президентимизнинг ташаббуси ва эътибори натижасида шаҳримизда сўнгги 80 йил ичида амалга оширилмаган ишларга қўл урилдики, бугун шаҳарнинг қиёфаси тубдан ўзгарди. Бухоронинг 2500 йиллиги муносабати билан Масжиди Калон, Арк, Сомонийлар мақбараси, Лаби ҳовуз ансамбллари, кўплаб осори-атиқалар ўзининг асл ҳолига қайтарилди.

Вилоятда "Мактаблар куни" тадбири доимий равишда ўткзилаётганлиги ҳунармандчилик соҳасидаги ютуқларимиз, сайёҳликнинг оёққа тураётганлиги юксак мукофотни олишимизга сабаб бўлди. "Универсиада" баҳонаси билан ҳам мислсиз ишларга қўл урилди. "Бухоро" ўйингоҳи жаҳон андозалари асосида мукаммал таъмирдан чиқарилди. "Ҳумо", "Олимпия", "Ёшлик", "Ситора", "Умид" каби ўнлаб спорт иншоатлари қад ростлади.

Саидбурҳон ҚОДИРОВ
«Turkiston» мухбири

ЖАҲОН ЧЕМПИОНАТИ 2002

СЕНЕГАЛЛИКЛАРГА ҲАЙКАЛ ЎРНАТИЛДИ

Навбатдаги босқич учрашувларига йўл олган Сенегал жамоаси футболчилари ғалабаси шарафига мамлакат пойтахти Дакарнинг "Шерлар майдони"-да уларга бронзадан ҳайкал ўрнатилган. Сенегалликлар Швеция терма жамоаси билан бўлган плей-офф баҳсида Сенегал президенти Абдулай Вад уларга билдирган ишончини тўла оқлашди. ЖЧ — 2002нинг иккинчи нимчорак учрашуви — Германия-Парагвай терма жамоалари ўйинида эса футбол байрамининг энг ёши улуғ иштирокчиларидан бири, парагвайлик дарвозабон Хоса Луис Чилавертнинг тажрибаси ҳам иш бермади. Немисларнинг энг бўйи калта 7-рақамли футболчиси Оливер Нойвилл учрашувнинг 43-дақиқасида ўйин тақдирини ҳал қилди-қўйди. Ирландия-Испания терма жамоалари учрашувида эса томонлар 120 дақиқа давомида ҳам "келиша" олмадилар. (Фернандо Мариентес 8-дақиқа 0:1, Робби Кинг 88-дақиқа 1:1). Хуллас, иш ЖЧ—2002 нинг биринчи пенальтиларини тепишгача бориб етди. Ирландлар аксига учта тайин голни кирита олмадилар. Испаниялик ёш истеъдодли дарвозабон Икер Касилиас учта тўпни қайтаришга муваффақ бўлди. Хуллас, Гаиска Мендьета киритган тўп Испания терма жамоасини кейинги босқичга олиб чиқди. Плей-оффнинг тўртинчи — Англия-Дания терма жамоалари учрашуви 3:0 ҳисобида инглизлар фойдасига ҳал бўлди. (Рио Фердинанд 6, Майкл Оуэн 22, Эмиль Хески 89).

Плей-оффнинг учинчи куни натижалари:

Мексика — АҚШ — 0:2
Бразилия — Бельгия — 2:0

Воҳид БОЙМУРОДОВ тайёрлади

СПОРТ — ЖАСОРАТ, МАТОНАТ, ИРОДА, ҚАТЪИЯТ

Кўпчилигимиз ногиронлар орасидан буюк кишилар етишиб чиққанини эшитганмиз. Улар кўзи ожиз, қўл-оёқсиз ёки кар-соқов бўлатуриб, оламшумул кашфиётлар қилганлар, асарлар ёзган ва катта-катта давлатларга ҳукмдорлик ҳам қилганлар. Ногиронлар жисмоний жиҳатдан чекланган бўлсалар-да, хусусан спортда ҳам рекорд натижалар кўрсатганига жуда кўп бора гувоҳ бўлганмиз.

Шу маънода бугунги кунда республикамизда ногиронларга қай даражада эътибор берилмоқда? Ногиронлар спортига-чи? Биз бир қатор саволларга жавоб топиш мақсадида Республика жисмоний тарбия ва спорт қўмитасига қарашли ногиронлар спорти Ассоциацияси директори Татьяна Хлякинага мурожаат қилдик.

— Бугунги кунда республикамизда ногиронлар спорти ривожланишига қай даражада эътибор берилмоқда?

НОГИРОНЛАР СПОРТИ РИВОЖЛАНИШДА

— Ассоциациянинг ташкил топганига эндигина тўрт йил тўлган бўлса-да, шу кунга қадар ўнга яқин турли мусобақалар ташкиллаштирилди. Мазкур йилда Тошкентда бўлиб ўтган 9-17 ёшли ногирон спортчилар ўртасидаги спартакиада, пойтахтимизда ўтказилган махсус-интернатлар ўртасидаги биринчи республика спартакиадаси шулар жумласидандир. Бундан ташқари, катта ёшдаги ногирон спортчиларимиз нафақат республика, балки халқаро миқёсдаги мусобақаларда ҳам салмоқли натижаларга эришмоқдалар. Чунончи, байналмилал ампутантлар футбол жамоаси Москва шаҳри мэри соврини учун бўлган баҳсларда (2002 йил, март) биринчи ўринни, АҚШнинг Сиэтл шаҳрида ўтказилган футбол чемпионатида (2000 йил, ноябрь) эса 2-ўринни қўлга киритишди. 2000 йилда ўтказилган Осиё-Тинч океани мамлакатлари турнирида яна бир футбол жамоамиз (кар-соқовлардан иборат) 3-ўринни, волейболчиларимиз 4-ўринни банд этишди. Қобил Ўмбаев кар-соқовлар ўртасида эркин кураш бўйича XIX жаҳон чемпионатида (2001 йил, Рим) 3-ўринни олиб қайтди.

Шуни алоҳида фахр билан таъкидлаш керакки, бугунги кунда ногиронлар орасида 1000 га яқин таниқли спортчилар, 16 нафар спорт усталигига номзод ва 25 нафар спорт устаси бор.

— Маълумки, ногиронларнинг жисмоний имкониятлари чекланган бўлади. Улар барча спорт турлари бўйича шуғуллана олмаслиги аён. Айтинг-чи, ногиронлар қайси спорт турлари бўйича беллаша оладилар?

— Қайси спорт тури бўйича мусобақалашиши уларнинг ногиронлик даражасига боғлиқ. Яъни, кўзи ожизлар шахмат, шашка турлари бўйича, оёғи йўқ ногиронлар эса футбол, волейбол, енгил атлетика, армрестлинг, шахмат ва шашка турлари бўйича беллаша олади. Энг кўп спорт турлари билан эса кар-соқов ногиронлар шуғулланишади. Булар жумласига, енгил атлетика, футбол, волейбол, баскетбол, стол тенниси, эркин кураш, сузиш, пауэрлифтинг, армрестлинг, шахмат, шашка ва яна кўплаб спорт турлари киради.

— Келгуси режаларингиз тўғрисида тўхталиб ўтсангиз?

— Ассоциациямиз шу йилнинг июнь ойида пойтахтимизда кар-соқовлар ўртасида волейбол ва стол тенниси бўйича мусобақалар ўтказишни режалаштирмоқда. Октябрь ойида эса Жанубий Кореянинг Пусан шаҳрида бўлиб ўтадиган Осиё ўйинларида қатнашмоқчимиз. Бу биринчидан, имкониятларимизни кенгайтирса, иккинчидан, Ассоциациямизнинг халқаро ташкилотга айланиши учун ташланган дастлабки қадам бўлади. Келгуси йилда амалга ошириладиган энг биринчи ишимиз Республика жисмоний тарбия ва спорт қўмитаси, "Камолот" ёшлар ижтимоий ҳаракати, "Соғлом авлод учун" халқаро хайрия жамғармаси билан ҳамкорликда ўтказиладиган махсус-интернатлар ўртасидаги II республика спартакиадасидир.

— Ассоциация олдида турган муаммолар нималардан иборат?

— Энг биринчи ва асосий муаммомиз бу иқтисодий муаммодир. Ассоциация дастурида фақат мусобақалар ўтказиш эмас, балки ногиронлар таҳсил олаётган ўқув даргоҳларига спорт анжомлари еткизиб бериш ҳам назарда тутилган бўлса-да, иқтисодимиз заифлиги сабабли, бу борада ҳали биронта амалий чора-тадбир қилолганимиз йўқ. Мавжуд ташкилотларидан турли спорт мусобақаларимизга эса Республика жисмоний тарбия ва спорт қўмитаси, "Соғлом авлод учун" халқаро хайрия жамғармаси, "Камолот" ёшлар ижтимоий ҳаракати ҳамда турли хусусий фирмалар ўз ёрдамларини дариғ тутмасдан, доимо ҳомийлик қилиб келмоқда. Лекин республикамизда бугунги кунда 30 га яқин махсус-интернатлар борлигини ва уларда 5000 га яқин ногирон ёшлар таҳсил олаётганини назарда тутсак, Ассоциация амалга ошираётган ишлар жуда озлигига, ҳали бу борада жуда кўп ишлар қилиниши лозимлигига амин бўласиз.

Беҳзод БОЗОРОВ

Эрик ФИХТЕЛИУС

ЖУРНАЛИСТИКАНИНГ ЎН ҚОИДАСИ

(Давоми, боши ўтган сонларда)

Жон Савотскининг "бало-қазоли гуноҳ"лари сирасига мен бир саволлар туркумини тиркамоқчи эдимки, бу саволларни ташлаш мумкин-у, бироқ унинг жавоблари билан тингловчи ва томошабинларни азобга қўйиш шарт эмас. Гап тайинли маълумотлар олиш, рақамларни аниқлаш ёхуд воқеанинг ички томони ҳақида тасаввур ҳосил қилиш мақсадида бериладиган ихчам саволлар устида кетмоқда. Албатта, репортёр воқеа ҳақида маълумот, билгиларга эга бўлиши ҳамда уни оммага тушунарли, содда қилиб етказиши шарт. Лекин шуни ҳам унутмаслик кераккки, ахборотларни умумлаштирувчи киши сиёсатчи ёки қандайдир аскарий лавозим эгаси эмас, балки репортёрдир. Интервью у ёки бу масаланинг чигал томонларини тингловчига, ўқувчига интервьючининг нуқтаи назаридан, унинг ҳиссиётлари, таъсуротлари воситасида етказилмоғи керак, интервью қуруқ рақамлару, ҳиссиз ҳодисалар баёни бўлиб қолмаслиги учун ҳам шундай қилинади.

— Жаноби капитан, портда неча киши ҳалок бўлганлигини айта оласизми?

— Тежаш мақсадида нечта болалар боғчаси ёпилиши мумкин (маҳаллий маъмурга савол)?

— Ишлаб чиқаришни чет элга кўчириш оқибатида қанча киши ишдан бўшатилиши мумкин?

Бир қараганда, бу саволлар унчаям ёмон эмас, бироқ ушбу саволларни қўйиш ва жавобини сўзлаб бериш билан биз ўз мавқеимизни бошқаларга бўшатиб берямиз. Журналист, фақат журналист йирик ёнғин жараёни ҳақида гапириб бериши керак. Бизнинг оловни ўчирувчи масъулга берадиган саволимиз қуйидагича бўлиши керак: Нега сиз ортингизда ёнғин чиқиб турган бир аснода журналист билан суҳбатлашаяпсиз? Маҳаллий маъмур эса, нима учун фалонта болалар боғчасини ёпишга қарор қилганлигини гапириб бериши лозим. Директорга муассасанинг даромади ҳақида, ишлаб чиқаришни четга чиқаргач, тузилган паришот битим ҳақида савол бериш керак.

Репортёр фактлар келтиради, масъул кишилар эса, нега, нима учун шундай бўлганлигини тушунтириб беради.

Бироқ, гап икки зид фикр бир-бири билан тўқнашадиган вазиятларда ҳам фактли саволлар бериш ўзини оқлайдигина эмас, ҳатто зарур ҳамдир. Бу муайян ҳодисанинг гувоҳи бўлган киши суҳбатига ҳам тегишли бўлиб, ҳикояни давом эттириш учун уни тасдиқловчи саволлар бериб турилади.

Менга қолса, "Агар бундай бўлса, сиз нима қилардингиз?" қабилидаги саволларни мутлақо манъ қилардим. Бундай саволларни суҳбатдан чиқариб ташлаш осон бўлиб, улар мазмунли суҳбатнинг белига тепади. Яна бир маслаҳат: ... шундай бўлишига сиз кафил бўла оласизми?" тарзидаги аҳмоқона саволдан доим нари юринг.

Тузилиш (Таркиб)

Интервьюга тайёргарлик асносида сиз фақат саволлар тузиб, уни қайд қилиб қўйиш билан чекланмайсиз, балки унинг тузилишини ҳам пухта ўйлаб қўясиз. Журналист суҳбат жараёни кетиш тартибини, унинг тугуни, якуни ва суҳбат асносини драматургия қоидаларига асосан ишлаб чиқади. Бу хусусан, оммавий ахборотнинг электрон воситалари учун муҳимдир, чунки бунда савол ва жавоблар кўпчиликка эшитилиб туради. Газетачи эса, интервью тугагач, жавобларни ўзи мақбул кўрган тарзда жойлаштириши мумкин. Тўғри, ҳозирги кунда радиожурналистга ҳам монтаж қилиш мушкул иш эмас, ҳатто телерепортёр ҳам монтаж кўмагида суҳбатни ўзи истаган тарзда бера олиши мумкин, барибир, аслида саволларни мантиқий изчиллик асосида берган маъқул. Ана ўшанда интервьюнинг сифати анча яхшиланади. У муайян тартибли ва пухта бўлади.

Бировларга унча ёқинсирамаган саволларни беришдан чўчимаслик керак. Кўпинча репортёрнинг ўзи экспертнинг ҳиди келиб турадиган айланма, чигал, "ақлли" саволлар ўйлаб чиқариб, ишни пачава қилиб қўяди. Баъзи бировлар ўзини энди жуда етилган, тажрибали журналист ҳисоблаб, оддий жайдари саволлар беришдан тортинади. Яқиндагина йирик, долзарб бир ҳодиса ва воқеанинг иштирокчиси бўлган инсонга "қалай, энди?" хилидаги жуда жўн саволдан нега бошлаб бўлмайди?

(Давоми бор)

Фарҳод РЎЗИЕВ ва Абдуқаюм ПАРДАЕВ таржимаси

Жаҳон жарёнлари

САЙЁРАМИЗ ТАБИАТИНИ АСРАЙЛИК!

Пойтахтнинг "Шератон" меҳмонхонасида "Марказий Осиё: экология ва саломатликнинг минтақавий муаммолари" мавзуида халқаро илмий-амалий конференция бўлиб ўтди.

Мазкур анжуман "Экосан" халқаро жамғармаси томонидан Республикамизда ўтказилган экологик маданият декадаси якунларига доир ҳамда шу йилнинг сентбрь ойида Жанубий Африка Республикасининг пойтахти Йоханнесбургда бўладиган "РИО+10" Халқаро саммитига бағишланди.

Она табиат инъом этган бойликларни асраш, атроф-муҳит ҳамда ҳаёт манбаи бўлган сувни ифлосланишига йўл қўймаслик анжуман кун тартибидаги долзарб муаммо. Дунёдаги кўпгина минтақалар каби Марказий Осиё ҳам ғоят катта миқёсдаги экологик офатларга дуч келмоқда.

Энг долзарб муаммолардан бири Орол денгизининг фожиасидир. Бу муаммо неча йиллардан бери долзарб бўлиб келмоқда. Марказий Осиё тахминан 170-180 куб.-километр сув ресурсларига эгадир. Бугунги кунда ана шу сув ресурсларининг 90 фоизига яқини ер майдонларини суғоришда ишлатилади. Амударё ва Сирдарё сувлари асосан ерларни суғоришга йўналтирилади. Бу эса, ичимлик суви муаммосини келтириб чиқаради.

Шу кунгача экологик муаммолар юзасидан 200дан ортиқ конвенция ва битимлар имзоланган. Бўлиб ўтган анжуманда юқорида таъкидланган масалалар юзасидан керакли тавсиялар қабул қилинди. Яна анжуман иштирокчилари Марказий Осиё давлатлари Йоханнесбургда "РИО+10" Халқаро саммитга тайёргарлик юзасидан қилинадиган ишларни белгилаб олдилар.

Дилдора ТОИРОВА,
«Turkiston» мухбири

ҚИЗИЛ ЯРИМ ОЙ ЖАМИЯТИ

Сиз бу ҳақида нима биласиз?

Маълумотларга қараганда, иккинчи жаҳон урушидан сўнг ҳам дунёда 160 дан ортиқ катта-кичик урушлар содир бўлган экан. Худди мана шундай бераҳм уруш ўчоғларида ёхуд экологик, иқтисодий, ижтимоий ночор аҳволда яшаётган ҳар бир инсонга беғараз кўмак беришни Қизил хоч ва Қизил Ярим ой жамиятлари ўз олдига мақсад қилиб қўйган. Бу жамият дастлаб, 1863 йили Швейцарияда ташкил топган. Швед филантроп олими Жим Хенри Осунант эса жамиятнинг асосчиси ҳисобланади. У 1859 йили Австро-Сардиния уруши пайтида Италияга борганда 40 мингдан ортиқ одамни Солфироно майдонида ўлик ёхуд ярадор ҳолда ётганини кўриб ачинади, сўнгра дарҳол "инсонийлик менга хос фазилат" шиори остида кўнгиллилардан гуруҳ тузиб беғараз ёрдамга отланади. Шу билан бу жамият халқаро миқёсда кенгайиб кетади. Айни пайтга келиб баъзи ўқув юртларида ёшлар билан ишловчи Қизил Ярим Ой жамиятининг ёшлар клуби очилмоқда. Бу клублар орқали Ўзбекистон ёшлари бўш вақтларида ўз истак ва таклифларига асосан хайрия ишларини амалга оширади. Бу эса ёшларимизда инсонийлик фазилатларини янада шаклланишига муҳим восита бўлиб хизмат қилади, албатта.

Рустам ТОҒАЙМУРОД

ҚАНДЛИ ДИАБЕТ— ЁШАРМОҚДА

(Давоми, боши 1-2-бетда)

— Авваллари қанд касаллиги билан 50-60 ёшлилар оғриши табиий деб қаралarди. Бугун-чи? Бу касалликнинг "ёшариши"га нима сабаб бўлди.

— Ёшлар, айниқса, болалар ўртасида кўпайган бу хасталикнинг ички ва ташқи сабаблари бор. Масалан, экологик аҳволнинг носоғломлиги, сув ва ҳавонинг зарарланиши. Бундан ташқари, ёшларимиз таъсирчан, асаб торлари тарангроқ. Бу эса биз шифокорлар шу пайтгача кузатмаган натижаларни келтириб чиқарди, яъни касалликлар "ёшарди". Қандли диабет меъда ости безининг ҳужайралари ишлаб чиқарувчи гормон — инсулиннинг мутлоқ ёки нисбатан етишмаслигидир. Қандли диабетнинг инсулинга қарам ва инсулинга қарам бўлмаган турлари мавжуд. Биринчи тури асосан ёшларда ва болаларда учраб, организмда инсулин танқислиги ва касалликнинг оғир кечиши билан ифодаланади. Бу ҳолатда меъда ости безининг зарарланиши натижасида инсулин ишлаб чиқариш ва ҳосил бўлиш жараёни бузилади. Болаларда қизамиқ, қизилча, эндемик паратит (тепки) ва грипп меъда ости ҳужайраси фаолиятининг бузилишига сабаб бўлади. Авлод аждодлари қандли диабет касаллиги билан оғриб ўтган оилаларда бу касалликнинг содир бўлиши кўпроқ учрайди. Иккинчи турдаги қандли диабет кўпинча ёши катта ва кексаларда учрайди. Қандли диабет билан оғриган беморларнинг шикоятлари асосан - ташналик (бемор кунига 4-5 литр сув ичиши мумкин) тез-тез кўп сийиш, тана вазнининг камайиши, қаттиқ чарчаш, иш қобилиятининг пасайиши ва бошқалар. Қонда глюкоза миқдорининг кўтарилиши ва унинг сийдикдан ажралиши касалликнинг юзага келишида аниқ белги бўлиб ҳисобланади.

— Қандли диабет билан қандай "яшаш" керак?

— Қандли диабет билан "яшаш"ни ота-оналарга ва болаларга ўргатиш мақсадида ўз-ўзини назорат қилиш мактаблари очилган. У ерда ота-оналар ва болалар қандли диабет касаллиги ҳақида тўлиқ маълумотга эга бўлишлари ва инсулинни қачон ва қандай дозада қабул қилиш тўғрисида билиб олишлари мумкин. Шундай мактаблардан бири эндокринология институтида "Элай Лилли" компанияси кўмагида очилган, замонавий асбоб-ускуналар билан жиҳозланган мактабда болалар видеокасеталар орқали муолажаларни қандай бажариш кераклигини ўз кўзлари билан кўриб, билиб оладилар. "Қандли диабет" ҳақидаги китобнинг ўзбекча таржимаси эса ёрдам сифатида ўқишга тавсия этилади. 2001 йил шу компания ҳомийлигида Бухоро, Самарқанд вилоятлари диспансерларида ҳам замонавий жиҳозланган (телевизор, видео, глюкометр ва тест ўлчагичлар) катталар ва болалар учун ўз-ўзини назорат қилиш мактаблари очилган. Жорий йилда Сурхондарё ва Наманган вилоятларида ҳам очилиши режалаштирилмоқда.

— Қандли диабет регистри ҳақида қисқача тўхталсангиз?

— Қандли диабет — бутун дунёда турли ёшдаги инсонлар ўртасида кенг тарқалиб бораётган жиддий тиббий муаммолардан бири саналади. Қандли диабет ва унинг таъсири инсон учун катта зиён етказади. Ва у катта миқдордаги иқтисодий харажатларни талаб қилади. Буларнинг барчаси соғлиқни сақлаш идораларига катта масъулият юклайди. Диабет айниқса, болаларда қийин кечади. Эрта ногирон бўлиб қолишга олиб келади. Қандли диабет билан боғлиқ ногиронлик ва ўлим ҳолатларини камайтириш мақсадида эндокринология институти ташаббуси билан Ўзбекистон Соғлиқни сақлаш вазирлиги болалар ўртасидаги қандли диабет ҳолатларини доимий назорат остига олиш учун ҳар 6 ойда касалланганлар регистрини тузиш тўғрисида қарор қабул қилди. Қандли диабет регистри касалликни юзага келтирувчи сабаблар, организмда касалликнинг пайдо бўлиши ва ривожланишини ўрганиш, профилактика усулларини ишлаб чиқиш, керакли мутахассисларни тайёрлаш, беморларни керакли тиббий ёрдам припаратлари билан таъминлаш ва ўз-ўзини назорат қилиш воситаларини ўрганишга қаратилган. У эпидемиологик, иммунологик, генетик изланишлар учун асосий база ҳисобланади. Касаллик ҳолатлари беморнинг регистр картасида кўрсатилади. Бу карталарни эндокринолог шифокор тўлдириб боради. Қандли диабет регистри "Соғлом авлод" Давлат дастуридан ўрин олган.

2002 йилга келиб вилоят эндокринология диспансерлари маълумотига кўра 5049 нафар бола жинсий безлар касалликлари, 3359 нафари эса крипторхизм касаллиги билан оғриган. Ташвишланарлиси, бу сон йилдан-йилга ошиб бормоқда. Бундай касалликлар ўз вақтида — болаликда аниқланмаслиги ачинарли ҳолдир. Жинсий ривожланиш фаолиятининг бузилиши билан боғлиқ хасталикларнинг 70 фоизи асосан ўсмирлик даврида, кечикиб аниқланяпти. Маълумотларга кўра бепушт эркакларнинг 80 фоизи шу касаллик билан касалланган эканлар. Бунга ҳам ўз вақтида — болаликда эмас, балки шифокорга кечикиб қилинган мурожаат сабаб.

Мамлакатимиз келажаги соғлом ва маънавияти юксак авлод қўлидадир. Шундай экан, уларни турли касалликлардан ҳимоялаш, келажакда соғлом фарзандларни дунёга келтирадиган соғлом ота-она бўлишларини таъминлаш ҳам бизнинг зиммамизда. Қолаверса, бу масала ёшларимизнинг ҳам ўзига боғлиқ. Уларга биргина ўтинчимиз бор: Сизни бирор нима, озгина бўлса ҳам, безовта қилса, шифокорга мурожаат қилинг. У ерда жонингизга оро кирадиган одамлар бор. Шундай одамлар топилар экан, сизнинг эртангиз ҳам бехавотирдир.

«Turkiston» мухбири
Лола СОАТОВА суҳбатлашди

ДАРСЛИК СОВҒА ҚИЛИНАДИ

Қашқадарё вилоятида Вазирлар Маҳкамасининг Аҳолини ижтимоий ҳимояга муҳтож қатламларини аниқ йўналтирилган тарзда қўллаб - қуватлашнинг 2002-2003 йилларга мўлжалланган дастурни амалга ошириш чора-тадбирлари тўғрисида"ги қарори ижросига бағишланган ҳудудий йиғилиш бўлиб ўтди.

Унда Муборак, Баҳористон, У. Юсупов ҳамда Касби туманлари халқ таълими бўлимларининг мудирлари, мактаб директорлари, оталиқ ташкилотлар раҳбарлари, алоқалар ташкилотлар мутасаддилари айрим илм даргоҳларида ўқувчиларни дарсликлар билан таъминлаш борасида амалга оширилаётган ишлари ибрат қилиб кўрсатилди. Бу борада У. Юсупов туманидаги Й. Қурбонов номли мактаб директори Ҳ. илм даргоҳи муаллимлари жамоасининг ўз ҳисобларидан кам таъминланган оилалар фарзандларига 180 дона (140380 сўмлик) дарслик китоб ҳадя этишгани тўғрисидаги амалий ишлари юқори баҳоланди. Шунингдек шу тумандаги Беруний, М. Шайхзода, Ф. Хўжаев, С. Раҳимов, Н. Нуриддинов номли мактабларда ҳам бу борадаги ишлар мақтовга лойиқ деб топилди.

Ҳамид ПИРИМҚУЛОВ

TA'LIM VA ISLOHOT

«Баскетбол», «шахмат-шашка», стол тенниси тўгараклари

БАНКИР ВА СОЛИҚЧИ ТАЙЁРЛАЙМИЗ

Тошкент Иқтисодиёт коллежи директори, иқтисодиёт фанлари доктори, профессор Саидаҳрол ҚОСИМОВ билан суҳбат

— Суҳбатимизни коллежнинг ўқитувчилари таркиби ва илмий-ижодий фаолиятидан бошласак.

— Коллежда 3 нафар фан доктори, 8 нафар фан номзоди, 31 та олий тоифали ва 27 нафар мутахассис ўқитувчилар талабаларга дарс беради. Коллеж ўқитувчилари томонидан кейинги икки йил давомида 70 га яқин илмий мақола, ўнлаб дарслик, ўқув қўлланмалари ва 50 дан ортиқ дастурлар яратилди. Шунингдек, ўқитувчиларимиз республикамизда, АҚШ, Италия, Австрия ва бошқа давлатларда ўтказилаётган илмий анжуманларда ҳам маърузалари билан қатнашмоқдалар.

— Талабалар спорт тўгаракларига қатнашишиб бўш вақтларини мазмунли ўтказаётганига гувоҳ бўлдик?

— Ҳақиқатдан ҳам, талабаларимизнинг илм-фанга, спортга иштиёқи баланд. Уларга бугунги кунда компьютер хонаси, кутубхона, курс ва диплом ишларини лойиҳалаш хонаси, 40 ўринли ошхона хизмат кўрсатяпти.

Коллежда тиббиёт хонаси, спорт зали, баскетбол ва волейбол майдонлари, "дзюдо", "самбо", "баскетбол", "шахмат-шашка", стол тенниси тўгаракларида талабалар иродаларини чиниқтиришмоқда. Ўқувчиларимиздан Отабек Қосимов ва Икром Каримовлар каратэ бўйича 2 карра жаҳон чемпиони бўлишиб, коллеж фахрига айланган.

— Ўқув юрти қайси соҳаларга кадрлар тайёрлаб беради?

— Коллежимизда солиқ инспекцияларига, банк, хўжалик суди соҳаларига кадрлар етказиб беради.

«Turkiston» мухбири
Тоҳир МУСАЕВ суҳбатлашди

Тошкент вилояти Ангрен шаҳридаги 5-ўрта мактаб томонидан Миржалилов Фаррух Тўйчибоевич номига 2001 йил берилган O'RA-917448 рақамли ўрта таълим тўғрисидаги гувоҳнома йўқолганлиги сабабли **бекор қилинади.**

Тошкент вилояти Қуйи-Чирчиқ тумани ХТБ си томонидан Саъдиева Наврўза Мардалиевнага 1997 йил 6 июнда 4-сон умумий ўрта таълим мактабини 9синфини тугатганлик гувоҳномаси O'R-DN 100143 йўқолган сабабли **бекор қилинсин.**

Тошкент шаҳар Миробод туманидаги "Водий чинниси" тижорат маркази тугатилади. Тижорат марказига тегишли муҳр ва бурчак штампи бекор қилинади. Даъво ва аризалар икки ой мобайнида қабул қилинади. Манзил: Фарғона вилояти, Кувасой шаҳар, Мустақиллик кўчаси, 3 уй. Телефон: 3-25-05

Тошкент вилояти Юқори Чирчиқ тумани "Хумоюн-98" хусусий фирмасига тегишли думалоқ муҳри йўқолганлиги сабабли **бекор қилинади.**

Бўри! Бу сўзни эшитганда кишининг хаёлидан бир фикр ўтиши табиий; "Йиртқич". Гоҳо ўйланиб қоладим: "нима учун айрим кишилар фарзандларига Бўри, Бўритош, Бўрихол каби исмлар қўйишар экан?", деб. Яқинда Бўрихол исмли қиздан исмининг тарихини сўрасам, хафа бўлиб қолди. Демак, бир сири бор деб ўйладим. Шундан кейин унинг

БЎРИ ВА ИНСОН

онасидан сўраб билиб олдим.

...Тиши билан туғилган қизчага қарияларнинг қаршилигига қарамай, Моҳира деб исм қўйишади. Чақалоқ эса кундан-кунга ўзгара бошлайди, яъни йиғлаш ўрнига увиллайдиган, тунда кўзлари ёнадиган одат чиқаради. Бундан хабар топган қариялар Моҳиранинг исмини Бўрихол билан алмаштиришади.

Қарангки, "исми" қўйилган чақалоқ увиллашни ҳам, кўзи ёнишни ҳам ташлабди. Чунки бундай чақалоқларни "исми билан туғилди", дейишаркан, мабодо ўз исми қўйилмаса, бошқа исмни кўтаролмасдан нобуд бўлиши ҳам мумкин экан.

Бўрихол каби исмларни қўйишнинг яна бир сабаби бўлиб, у қуйидагича: агар бир оилада туғилган чақалоқлар нобуд бўлаверса, "Бўри", "Бўритош" каби исмлар қўйилиб, чақалоқни бўрининг оғзидан айлантириб олинса ёки устидан сакратса ўша бола ундан кейинги чақалоқлар яшаб кетаркан.

Айрим вилоятларда, жумладан, Қашқадарё, Сурхондарё, Самарқанд томонларда бўрининг "қадри" баланд. "Хон" деб аталадиган бу ҳайвонининг тиши, тирноғи ёки тукини бешикка илиб қўйишса, бешикдаги чақалоқ ёмон кўзлардан йироқ бўлар экан.

Аксарият ўтоқлар орасида тарқалган "Бўрининг думида азроилнинг туки бор" деган латифанамо гап ҳам бежиз эмас. Агар бўрининг думидан бирор тук олиб уйга, ўтовга ёки қўра (қўйлар турадиган жой)га илиб қўйишса, бу жойларга азроил (жон олувчи фаришта) қадам қўймас эмиш.

Айтишларича, халқ орасида "бўри чилла" деган гап бор ва бунинг икки хил талқини мавжуд. Бўрининг айни қишда икки ой чилла вақти бўлиб, бу вақтда бўрилар қишлоқ, ўтовлар оралаб юради. Чиллали келин ёки янги фарзанд кўрган аёл ўша бўрини кўриб қолса, етти йилгача фарзанд кўрмас экан. Иккинчи талқини, бўрининг болалайтганини (ҳар етти йилда болалар эмиш) кўрган келин ҳам етти йилгача фарзанди бўлолмайди. Мана шулар "бўри чилла" деб аталади ва у фақат бир кишига тушади. Унинг давоси ҳам бўри билан боғлиқ. Яъни, бўрини тутиб, унинг устидан чилла тушган келин ёки жувон сакрайди. Ёҳуд бўрининг тукини дамлаб ичиш керак. Бошқа сабаблар билан фарзанд кўрмаётганлар ҳам ушбу муолажаларни қўллашгандан кейин фарзанд кўрганликлари кузатилган.

Тоҳир Малик асаридаги қаҳрамонлардан бири бўри ҳақида шундай дейди:

"...агар одамларда бўри туйғуси бўлсайди, олам бошқача яшарди. Бўрилар одамлар каби бир-бирини ғажимайдилар. Аҳил яшайдилар. Улар озодликни, мустақилликни ҳеч нарсага алмаштирмайдилар. Бундай аҳиллик, мағрурлик ҳеч бир жонзотда йўқ, сен циркда бўри ўйнатганларини кўрганмисан? Йўқ, кўрмагансан! Филдан тортиб илонгача бир луқма овқат учун инсонларга масхара бўлади. Фақатгина бўри бўйсунмайди".

Чингиз Айтматовнинг "Қиёмат"идаги она бўри Акбарани эслаш ҳам менимча жудаям ўринли. Инсонларда буюк бир хислат бор—одамийлик. Лекин Акбарада унданда кучлироқ бир хусусият бор эди. Болалари билан оч ҳолда ўлжа қидириб юриб, боғлаб ташланган Авдийни кўриб қолади, лекин зиён етказмасдан изига қайтади.

Акбаранинг боласини Бозорбой сотиш учун, пул илинжида олиб қочади. Боласини кўмсаган Акбара одамларнинг—Бўстон Ўркунчиевнинг боласини олиб қочмоқчи бўлади, лекин у ўлдириш ёки қасос учун қилмоқчи эмасди. Олиб кета туриб, Акбаранинг тасаввуридан ўтган воқеани инсон зоти хаёлига ҳам келтирмайди.

Феруза КУВОНОВА,
талаба

ШОВҚИН УМРНИ ҚИСҚАРТИРАДИ...

Ҳар қандай шовқин ёқимсиз ва асабни бузувчи ҳисобланади. Кўпчилик кишилар шовқинни ёқтиришмайди. Шовқин хатто тоғларга ҳам ёқмайди, дейишади. Довонлардан ўтаётганда машиналар қаттиқроқ сигнал беришганда тоғлардаги тошлар ағдарилганлиги ҳақида кўп эшитганман. Айтишларича, қадимий Римда бундан икки минг йил илгариёқ Юлий Цезар шовқинни хуш кўрмаганлиги сабабли шаҳарда кечаси аравалар юришини ман қилган экан. Дарҳақиқат, шовқин одам организмига кўпинча салбий таъсир кўрсатади. Кейинги вақтларда шовқиннинг одам организмига таъсири обдон ўрганиляпти. У асабга, юрак уруши тезлигининг қисқаришига, қалқонсимон безлар ишининг бузилишига таъсир этиши аниқланди. Саноат корхоналарида шовқин иш унумдорлигини 30%гача камайтиришга, ишлаб чиқаришда жароҳатланишнинг ошишига сабаб бўлиши исботланди. Жумладан австриялик олим Гриффетнинг кўрсатишича 30% шаҳарликларнинг эрта қаришига шовқин сабаб бўларкан. У одам умрини 5-10 йилгача қисқартириши мумкин. Шовқиннинг таъсири ёшларга нисбатан катта ёшдагиларга кўпроқ бўлади. Агар эътибор берсангиз, беморлар шовқиндан жуда безовталанади. Чунки уларнинг соғайишига тўғоноқ бўлиши ҳам мумкин.

Мутахассис фикрича, шовқин ақлий меҳнат билан шуғулланувчиларга айниқса кучли таъсир этаркан. Шовқиннинг таъсир этиш кучини махсус асбоб билан ўлчаса бўлади. Буни яъни, товуш кучини ўлчаш асбобини Александр Бам таклиф этган ва товуш кучини ўлчаш бирлиги этиб Белл қабул қилинган.

Нурали ШОДИЕВ,
талаба

«TURKISTON» QALDIRG`OCHLARI

СОҒИНЧ ЧЕЧАКЛАРИ

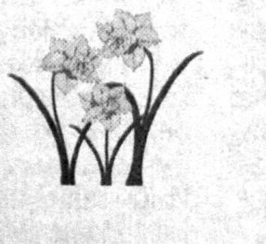

Кутдим, кутавердим, кўринмадинг ҳеч,
Кўнгил ўртанади, келмайсан нега?
Тезроқ кел, бир тугун жумбоғимни еч,
Ёлғиз сен шундайин қудратга эга.

Юрак ҳарорати офтобдан иссиқ,
Йиқилсам қаддимни армон йиқади.
Очиб кўрсанг ўша тугун ичидан
Бир ҳовуч эзилган ҳасрат чиқади.

Оҳ, нега келмайсан ҳижрон доғида
Кун ўтиб, тун ўтиб, азон бўляпти,
Билмайсан, билмайсан дил чорбоғида,
Соғинч чечаклари хазон бўляпти.

* * *

Умр, бугун қиёсинг топдим,
Сен дарёмас, чўлга ўхшайсан.
Шодлигингни сувга менгзасам
Қуриётган кўлга ўхшайсан.

Дунё, бугун қиёсинг топдим,
Сен илдизи бақувват дарахт.
Борлиғини ерга тўкиб жим,
Кузда ўйга ўранган карахт.

Ғариб толдек хаёлга толдим,
Асли олам эди беқиёс.
Аччиқ қисмат... кўзга ёш олдим
Тақдирга ҳам топилди қиёс.

* * *

Азим чинорларни яхши кўраман,
Кекса алломага ўхшайди улар.
Кўкка бўй чўзганча салобат тўкиб
Бизларга тарихни эслатиб турар.

Ёдлатиб туради ўтган кунларни
Япроқлар сўзлайди мозийдан эртак.
Кексайган дарахтнинг кўнгил сирларин,
Фақат юрак билан тингламоқ керак.

Гулбаҳор ОРТИҚХЎЖАЕВА

ОСМОНГА ИНТИЛГАН ЭЙФЕЛЬ

Дунё бўйича энг баланд минора деб тан олинган Эйфель минораси нафақат Париж, балки, бутун Европанинг кўрки ҳисобланади. Қурилишига бир миллион доллардан ортиқ пул сарфланган бу минора 1889 йилда Француз инженери Густав Эйфель томонидан қурилган. Мазкур иншоотнинг баландлиги 300 метр бўлиб, Густав буни қуриш билан пўлат ва темирни кучи қай даражада эканлигини исботлаб беришга ҳаракат қилган. Асосийси, Эйфель доим осмонга яқинроқ боришни орзу қилган. Шу сабабдан ҳам иншоот битгач, у энг юқорисига чиқиб, қўлларини осмонга чўзиб турган.

Эйфель минораси Париж шаҳридан ўтган Сейн дарёси ёнида жойлашган Чамп де Марс хиёбонида қад кўтарган бўлиб, унда бир қанча ресторанлар ҳам мавжуд. Эйфель Густав ижодига мансуб Нью-Йоркдаги Озодлик ҳайкали, Португалия ва Портьедаги темир кўприклар каби Эйфель минораси ҳам қуриб битгач, бир йилдаёқ ташриф буюрган сайёҳлар томонидан икки миллиондан ортиқ пул харажатлар ўрнини қоплаб юборган. Бу каби молиявий тушум Франция давлати хазинасига катта ҳисса бўлиб қўшиляпти.

Рустам СУЛАЙМОНОВ

Ўзбекистон Республикаси Олий ва Ўрта махсус таълим вазирлиги
Ўрта махсус касб-Ҳунар таълими маркази
ТОШКЕНТ РАДИОТЕХНИКА ВА АВТОМАТИКА КАСБ-ҲУНАР КОЛЛЕЖИ

2002-2003 ўқув йилига мутахассислар бўйича умумтаълим мактаб битирувчиларини қабул қилади

Радиотехника ва телеаппаратураларни таъмирлаш ва ишлатиш
Компьютер ва офис жиҳозларини таъмирлаш, ишлатиш
Бухгалтерия ҳисоби
Учишнинг ердаги радиотехника таъмирлаш воситаларидан техник фойдаланиш
Радиоэлектрон аппаратларни ўрнатиш ва уларга хизмат кўрсатиш
Электрон техника маҳсулотларни йиғиш
ЭҲМ оператори, ЭҲМ дастурчиси. Компьютер тармоқлари жиҳозларини ўрнатувчи

Барча соҳалар бўйича ўқиш муддати 3 йил, ўқиш шакли кундузги
Ўқиш ўзбек ва рус тилларида олиб борилади
Ҳужжатлар 10 июндан 10 августгача қабул қилинади

Қўшимча маълумотни : 116-76-16, 116-60-71, 116-17-94 телефонлари орқали олиш мумкин.

Манзилимиз: Тошкент шаҳри, Чилонзор тумани 20-мавзе, Катта-қаъни кўчаси 52-уй
Транспорт: 69-автобус, 17-трамвай, "Радиоколлеж" бекати, 6-троллейбуснинг охирги бекати

Қабул ҳайъати ҳар куни 8-00 дан 18-00 гача
Шанба куни 8-00 дан 16-00 гача ишлайди

ОЛИЙ ВА ЎРТА МАХСУС ТАЪЛИМ ВАЗИРЛИГИ СЕРГЕЛИ ПОЛИТЕХНИКА КАСБ-ҲУНАР КОЛЛЕЖИ
2002-2003 ўқув йили учун
9-синфни тамомлаган ўқувчиларни қуйидаги мутахассисликлар бўйича ўқишга таклиф этади:

1. Код — 040003. Дурадгорлик ва паркет ишлари бўйича уста.
2. Код — 017012. Тикувчилик ишлаб чиқариш устаси.
3. Код — 100005. Бухгалтер.
4. Код — 020001. Автотранспорт воситаларига техник хизмат кўрсатиш ва таъмирлаш бўйича уста.
5.Код — 030010. Электрон хисоблаш машиналари ва компьютер тармоқларини ишлатиш ва уларга хизмат кўрсатиш бўйича уста.
6. Код — 100014. Давлат авто инспекцияси ходими.

Сергели Политехника касб-ҳунар коллежи бўйича қабул ҳайъати абитуриентлар тарафидан ўқишга кириш ҳақидаги топширилган аризалар сони Тошкент шаҳар Ўрта махсус касб-ҳунар таълими бошқармаси томонидан белгиланган қабул режасидан ортиқ бўлган ҳолларда қуйидаги тартибда кириш синов имтиҳонларини топширишади:

Миллий гуруҳларда она-тили, адабиёт ва математика.

Рус гуруҳларда рус тили, адабиёт ва математика фанларидан имтиҳон топширадилар.

Ўқишга кирувчи абитуриентлар қабул ҳайъатига қуйидаги ҳужжатларни тақдим этишлари шарт:

— белгиланган шаклдаги таълим муассасаси раҳбари номига ёзилган ариза;
— рейтинг бали кўрсатилган маълумоти тўғрисидаги ҳужжатнинг асл нусхаси;
— ҳудудий касб-ҳунарга йўналтириш ва психологик-педагогик ташхис марказ тавсияномаси;
— доимий яшаш жойидан берилган маълумотнома;
— 086-У шаклдаги тиббий маълумотнома;
— 3х4 ҳажмдаги 6 дона фотосурат;
— Туғилганлик ҳақидаги гувоҳноманинг нусхаси.

Коллеж манзили:
Тошкент шаҳри, Сергели, Спутник-4 мавзеси, 19 троллейбуснинг ва 40,58, 75, 86, 98, 130 автобусларнинг "Коллеж" бекати.

Телефон: 58-46-35.

ИЗВЕЩЕНИЕ
ОТКРЫТОЕ АКЦИОНЕРНОЕ ОБЩЕСТВО "ТЕЗКОР-СОЗ" ПРОВОДИТ ГОДОВОЕ ОБШЕЕ СОБРАНИЕ АКЦИОНЕРОВ 28 ИЮНЯ 2002 ГОДА В 11.00 ПО АДРЕСУ:
город Ташкент, ЮЗП, улица Бирлик-I
Повестка ДНЯ:
1. Итоги производственно-хозяйственной деятельности предприятия за 2001 год.
2. Отчет ревизионной комисси и заключение аудиторской проверки.
3. Прочие вопросы.
БАЛАНС АО "ТЕЗКОР-СОЗ" на 01.01.2002г.

	АКТИВ	ПАССИВ
1. Долгосрочные активы	8491	
2. Оборотные активы	8431	
БАЛАНС	16922	
3. Источники собственных средств		18777
4. Обязательство		35699
БАЛАНС		16922

Наблюдательный совет

Азиз АКРОМОВ олган сурат

СКАНВОРД

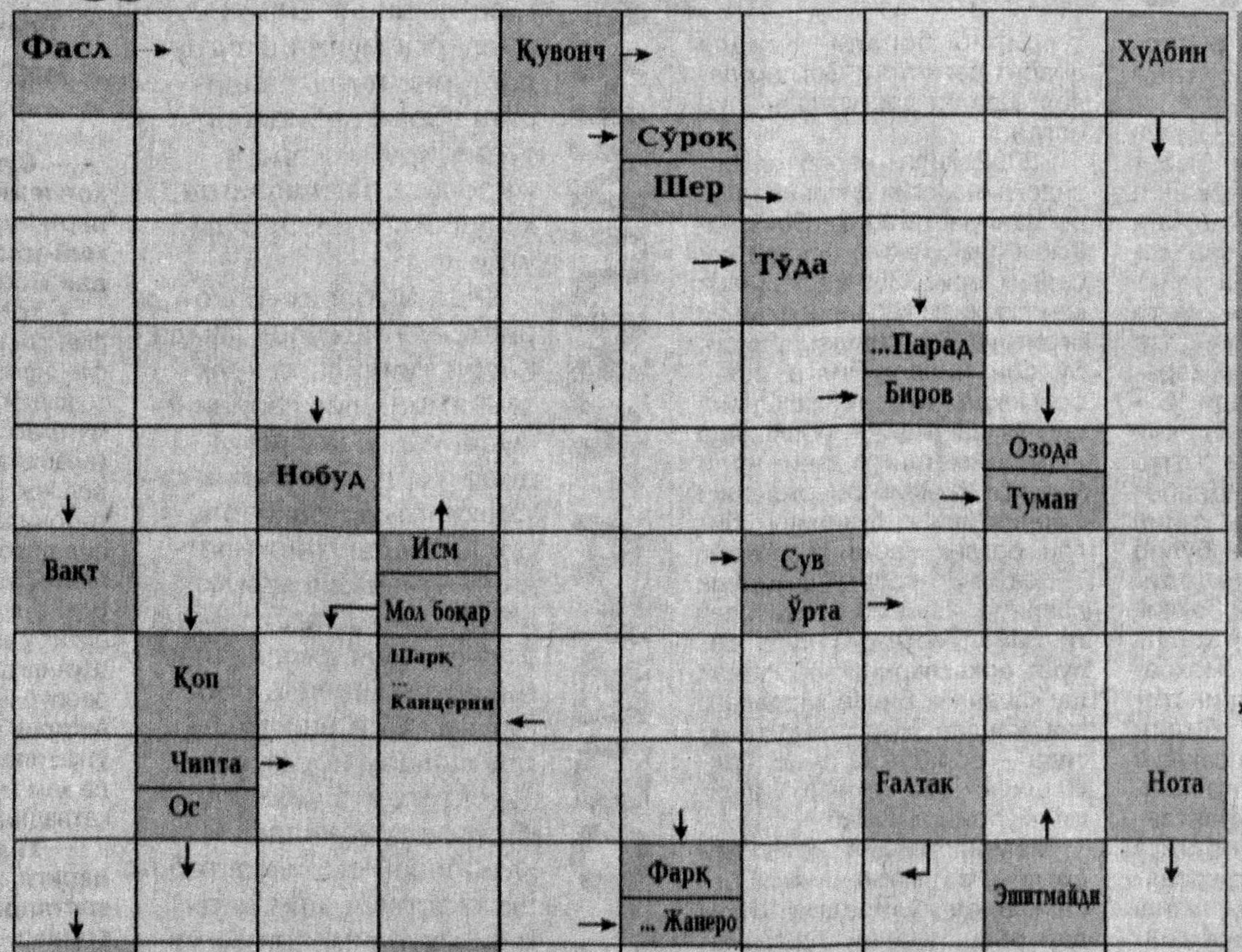

Тузувчи: Рустам СУЛАЙМОНОВ

Муқумий номидаги Қўқон Давлат педагогика институти томонидан Ҳидоятова Нодира Мелиевна номига 1985 йилда берилган №826232 рақамли диплом йўқолганлиги сабабли **бекор қилинади.**

"Муштарий-Ёдгора" хусусий фирмасига Мирзо Улуғбек савдо департаменти томонидан 2000 йилда берилган савдо қилиш ва алкаголли ичимлик сотиш ҳуқуқини берувчи 1514/04 СИ, 12798, 408/04 АИ 03560 рақамли лицензия йўқолганлиги сабабли **бекор қилинади.**

ФАРЗАНДИНГИЗ ХУЛҚ-АТВОРИНИ БИЛАСИЗМИ?

ҚЎЙ (21.03-20.04)

Асосий хусусиятлари: доимо биринчи бўлиш

Ижобий томонлари: шижоатли, интилувчан, мустақил, тадбиркор, етакчи, кучли, қайсар, ўзига ишонган

Салбий томонлари: жаҳли тез, ўзбошимча, тўполончи, худбин, ўзгарувчан, беқарор, қўпол, қандай қилиб бўлмасин ҳаммадан биринчи бўлишни хоҳлайди.

Агар фарзандингиз қўй буржи остида туғилган бўлса, доимо унга кўз-қулоқ бўлиб туришингизга тўғри келади. Қўлига тушган нарсани албатта таҳлил қилиб кўради, шунинг учун ўткир, заҳарли ва куйдирувчи нарсаларни бола қўли етмайдиган жойда сақланг. Унинг бемалол ҳаракат қилишига қулай шароит яратиб беринг. Катта бўлгач, уйга тўполончи дўстларини бошлаб келади, бунга қаршилик қилманг, акс ҳолда қаерларда юрганини билмай, уни доимо қидириб юришингизга тўғри келади. Қаттиққўл бўлингу, лекин меҳрингиз, уни севишингиз сезилиб турсин. У дўстлари билан муштлашишни яхши кўради ва бунга сабабчи доимо ўзи бўлади. Унинг айбсиз боқишларига ишонманг, насиҳат қилишингиз ҳам бефойда. Шунга қарамай, уни бошқарса бўлади. Агар дўстларидан нимаси биландир яхшироқ эканлигини айтсангиз, у дарров шу томондан ўзини ривожлантиришга, яхшироқ тутишга ҳаракат қилади. Уни тартибга, пулни беҳуда сарфламасликка, бировлар ҳақида қайғуришга ўргатинг.

БУЗОҚ (21.04-20.05)

Асосий хусусияти: яратиш ва ҳимоя қилиш

Ижобий хислатлари: талабчан, интилувчан, барқарор, вафодор, қулайликларни, санъатни, мусиқани севади, бир ишни ўйлаб қилади, қатъиятли, меҳнаткаш, мустақил, шошмайди

Салбий хислатлари: қайсар, кўнгилхушликларни севади, жудаям секин ҳаракат қилади

Фарзандингиз ажойиб—меҳрибон, қувноқ, интилувчан, мусиқани севади, қийин ишларни ҳам уддалашга ҳаракат қилади. Лекин керакмас пайтда шунақанги қайсарлик қиладики, токи уни бундай қилмасликка ишонтира олмагунингизча, уни уришиш, мажбурлаш бефойда, барибир ўз билганидан қолмайди. Яхшиси бор ақлингизни ишлатиб, уни тўғри йўлга бошланг. Ишонтира олдингизми, у шу йўлдан оғишмай охиригача боради. Унинг ишни секин, имиллаб қилиши асабингизга тегиши мумкин, чунки улар ҳар бир ишни астойдил, эринмасдан қилишади. Уларни ҳеч қачон шоширманг, бу уларни руҳан толиқтиради, асабийлаштиради, ишларини бемалол қила олишмайди. Улар уйига, оиласига, ота-онасига қаттиқ боғланган бўлиб, ўрганган шароитини ўзгартиришни хоҳламайдилар. Тинч ва осойишта ҳаётни севади. У доимо сизнинг ҳимоянгизга муҳтож.

ЭГИЗАКЛАР (21.05 — 21.06)

Асосий хусусияти: яратиш ва мулоқот

Ижобий хислатлари: ақлли, қўлидан ҳамма иш келади, дарров илғаб олади, бир вақтнинг ўзида бир неча ишни бажаради, муомалали, енгил

Салбий хислатлари: қулоқсиз, тартибсиз, шошқалоқ, асабий иккиланувчи, беқарор, кўп ишни бошлаб, охирига етказмай ташлаб кетади

Фарзандингиз шижоатли ва таъсирчандир. Сал шовқинга чўчиб тушади. Қизиқарли нарсалардан қуруқ қолмаслик учун жудаям зийрак ухлайди. Тез чалғийди, шунинг учун чақалоқлигидан уни овқатлантириш жудаям қийин. Мингта савол бериб, биронтасиниям жавобини эшитмайди. Жудаям таъсирчан бўлгани учун унга қўрқинчли эртаклар айтиб берманг, даҳшатли фильмлар кўрсатманг. Улар ўқишни эрта ўрганишади, кўпроқ маълумот берадиган, қизиқарли китобларни ўқишади. Уни ҳеч қачон алдаманг, акс ҳолда сизга бўлган ҳурматини ва ишончини йўқотади. Уни мажбурламанг, алдашга ўрганади. Унинг зерикишига йўл қўйманг, бўлмаса кўп номаъқулчиликлар қилиб қўяди. Унда миннатдорчилик туйғуларини ривожлантиринг, жисмоний меҳнат қилишга ундaнг.

ҚИСҚИЧБАҚА (22.06 - 22.07)

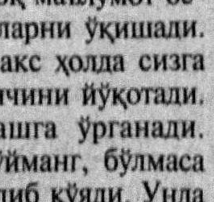

Асосий хусусияти: олдиндан сезиш ва тарбия қилиш

Ижобий хислатлари: таъсирчан, фаросатли, маъсулиятли, уй қизи, мустақил, меҳрибон, эътиборли, эҳтиёткор, ҳозиржавоб, тежамкор, чуқур фикрловчи, ҳаёлпараст, андишали

Салбий хислатлари: ўта таъсирчан, майда гап, бўйсинувчан, бировга боғланган, қизғанчиқ, қўрқоқ, заҳар, тез хафа бўлади, индамас

Улар ўзларига нисбатан бўлган муносабатни дарров сезишади, тез таъсирланишади. Катталар каби ўзларини ҳимоя қила олишмайди, шунинг учун болангизга эҳтиёт бўлиб гапиринг, унинг сирларини билишга ҳаракат қилманг. Уларни қўрқитманг, устидан кулманг. Агар уни меҳр билан тарбияласангиз, у сизнинг ҳамма айтганингизни қилади. Улар ёқтирмаган одамлар билан мулоқот қилишга уларни мажбурламанг, касал бўлиб қолишади. Мактабда ҳам шу аҳвол — болангиз ўқитувчиси билан келиша олмаса, шу фандан орқада қола бошлайди. Бу дангасаликдан эмас, балки асабдан. Унга ёмон муносабатда бўлган одам олдида у ўзини йўқотиб қўяди. Агар ёмон иш қилиб қўйса, уни уришманг, жазоламанг, фақатгина ундан хафа бўлганингизни билдирсангиз кифоя. Улар севган ва ҳурмат қилган одамларини ҳеч қачон ҳафа қилишмайди. Уни иложи борича турли зарбалардан ҳимоя қилинг, асабларини асранг. Уни ҳеч қачон камситманг. Ёшлигидан уни қандай камситсангиз, у шундай бўлиб катта бўлади. Ва, албатта, унга доимо совғалар, байрамлар уюштириб туринг.

АРСЛОН (23.07-23.08)

Асосий хусусияти: ҳукмронлик, кучлилик

Ижобий хислатлари: мағрур, самимий, етакчи, меҳрибон, сахий, меҳмондўст, маъсулиятли, жиддий

Салбий хислатлари: димоғдор, манман, иззатталаб, эрка, худбин, юзаки, инжиқ, пулни беҳудага сарфлайди

Ширинтойингиз ҳамманинг севимли ўйинчоғи бўлишига қарамай, сизни роса югуртиради. Кичиклигидан у буюришни яхши кўради, агар ҳамма айтганини қилаверсангиз, уйингизда кичик золим пайдо бўлади. У ҳар бир давранинг энг олди, энг зўри бўлишни орзу қилади. Агар орзуси амалга ошмаса, у вақтини фақат телевизор олдида ўтказади ёки инжиқликлари билан асабингизга тегади. Уни сабр билан бошқаришга ҳаракат қилинг. Агар дўстлари билан ёқалашган бўлса, яхшиси уни жазоламасдан, ҳаққоний бўлишга чақиринг. Бугун у биринчи бўлса, эртага бошқасининг гали эканлигини тушунтиришга ҳаракат қилинг.Уни кўпроқ мақтанг — у мақтовга ўч. Уйга дўстларини кўпроқ таклиф қилинг, у меҳмон кутишни яхши кўради. Унда бошқаларга нисбатан ҳурмат ва эътибор туйғусини шу тариқа уйғотишингиз мумкин. Уйда иложи бўлса кучук ёки мушук боқинг. У шулар билан овунади ва башқалар ҳақида қайғуришни ўрганади. Агар ўқишда дангасалик қилса уни уришманг, яхшиси яхши ўқиётган дўстларини мақтанг, шунинг ўзи кифоя.

Агар унга бошқалар билан келишиб яшашни, мақсад сари интилиб яшашни ўргата олсангиз, келажакда ундан катта одам чиқади.

(Давоми келгуси сонда)

Нилуфар САЪДУЛЛАЕВА

Turkiston
МУАССИС: «КАМОЛОТ» ЁШЛАР ИЖТИМОИЙ ҲАРАКАТИ

Газета Ўзбекистон Давлат Матбуот қўмитасида № 00012 рақам билан рўйхатдан ўтган.

Босишга топшириш вақти-21.00
Топширилди 21.00
1 2 3 4 5 6

Офсет усулида босилган. Қоғоз бичими А-2.

Бош муҳаррир:
Салим АШУРОВ

Таҳрир ҳайъати:
Ботир УБАЙДУЛЛАЕВ, Комил ЮСУПОВ, Аслиддин БОЛИЕВ, Юсуф ЖЎРАЕВ (Бош муҳаррирнинг биринчи ўринбосари), Рустам ҚОСИМОВ, Баҳодир МАХСИТОВ, Анвар ЖАББОРОВ, Ислом ҲАМРО, Ғайрат ШОУМАРОВ, Авазхон СОДИҚОВ, Насриддин МУҲАММАДИЕВ, Шоазим МИНОВАРОВ, Ғаффор ҲОТАМОВ, Абдуғани ЖУМАЕВ

Вилоят мухбирлари:
Сурхондарё ва Қашқадарё вилоятлари бўйича — Термизда: 8-37-622 — 3-53-88
Бухоро ва Навоий вилоятлари бўйича — Бухорода: 8-36-52 — 23-37-44
Сирдарё, Жиззах ва Тошкент вилоятлари бўйича — Гулистонда: 8-36-72 — 24-02-86
Фарғона, Андижон вилоятлари бўйича — Фарғонада: 8-37-32 — 24-54-61
Самарқанд вилояти бўйича — Самарқандда: 8-36-62 — 34-43-89
Қорақалпоғистон Республикаси ва Хоразм вилояти бўйича — Урганчда: 8-362-22 — 6-50-55
Наманган вилояти бўйича — Наманганда: 8-36-922 — 6-10-70

Манзилимиз:
700083, Тошкент, Матбуотчилар кўчаси, 32.
Телефонлар: 133-95-97,
Реклама бўлими: (3712) 133-79-69

Таҳририятта юборилган материаллар қайтарилмайди.

Муаллифлар фикри таҳририят нуқтаи назаридан фарқланиши мумкин.

«Шарқ» нашриёт-матбаа акциядорлик компанияси босмахонасида чоп этилди.

Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41.
Буюртма Г. — 556. Адади-8428

Газета таҳририят компьютер марказида терилди ва саҳифаланди

Навбатчи муҳаррир: Нормурод МУСОМОВ
Саҳифаловчи: Нодирбек ОРТИҚОВ